

Centrum pre európske a severoatlantické vzťahy

Analýza:

**Transnacionální spolupráce krajní pravice
ve středovýchodní Evropě**

Miroslav Mareš

S podporou Open Society Foundations

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Konceptualizace transnacionální spolupráce pravicových extremistů v geopolitickém regionu.....	3
3. Historie a tradice transnacionální spolupráce pravicových extremistů ve střední Evropě do roku 1989.....	7
4. Historie a tradice transnacionální spolupráce pravicových extremistů ve střední Evropě po roce 1989.....	10
5. Soudobá spolupráce pravicově-extremistických politických stran.....	15
6. Soudobá spolupráce v rámci demonstrací pravicově extremistických hnutí.....	22
7. Soudobá spolupráce pravicově extremistických osvětových organizací a médií.....	26
8. Soudobá spolupráce hudební subkulturní pravicově-extremistické scény.....	27
9. Soudobá spolupráce militantního pravicově extremistického spektra.....	29
10. Finanční aspekty transnacionální spolupráce pravicových extremistů.....	33
11. Závěr.....	34
Zdroje.....	35

1. Úvod

V soudobé středovýchodní Evropě je uskutečňována intenzivní transnacionální spolupráce pravicových extremistů, která má i bezpečnostní konsekvence. Cílem tohoto working paperu je popsat a srovnat trendy šíření nových jevů v rámci transnacionální dimenze pravicového extremismu, přičemž pozornost bude věnována zdrojovým oblastem a vektorům šíření. Dalším cílem je identifikovat hlavní soudobé formy transnacionálních vztahů pravicových extremistů v tomto regionu a analyzovat hrozby a rizika, která z nich vyplývají. Text vychází z odborné literatury i z primárních otevřených zdrojů z extremistického prostředí i z prostředí státních orgánů, které extremismus monitorují.

2. Konceptualizace transnacionální spolupráce pravicových extremistů v geopolitickém regionu

V tomto textu bude pozornost směřována na region středovýchodní Evropy, která je chápána v úzkém pojetí a vztahuje se k zemím tzv. Visegrádské skupiny, tedy k České republice, Slovensku, Polsku a Maďarsku. Transnacionální dění v tomto regionu ale nelze chápat izolovaně, protože pravicově extremističtí aktéři z tohoto prostoru udržují vztahy s extremisty ze sousedních zemí regionu i s dalšími partnery v evropském a globálním rámci. V daném kontextu je proto třeba analyzovat dění i související dění v rámci širšího regionu střední Evropy (včetně Rakouska, Německa či Slovinska), jihovýchodní Evropy (Srbska, Chorvatska, Bulharska, Rumunska) i východní Evropy (Ukrajiny, Ruska). Specifické jsou i vztahy k zemím, kde má pravicový extremismus tradici či výrazný aktuální význam (pro středoevropské extremisty je to tradičně např. Itálie). Jako novou transnacionální dimenzi pravicového extremismu ze středovýchodní Evropy je třeba vidět přítomnost extremistů z tohoto prostoru v západní Evropě a USA v důsledku pracovní migrace, kdy tito pravicoví extremisté navazují kontakty s místními extremisty a současně si udržují vazby do domovských zemí. Dále je třeba zaměřit pozornost na roli pravicově extremistických subjektů v evropských a globálních pravicově extremistických strukturách.

Pravicoví extremisté jsou jedněmi z aktérů transnacionálních vztahů a lze na ně aplikovat kritéria, která se vztahují i k agents v mezinárodním a transnacionálním prostoru¹. U soudobých pravicových extremistů ve střední Evropě se jedná vesměs o nestátní aktéry, protože poslední pravicově-extremistické režimy v tomto prostoru ukončily svoji existenci v roce 1945. Vnější podpora však může i v současnosti přicházet i od státních aktérů mimo prostor střední Evropy (např. zpravodajských služeb). Pravicoví extremisté mohou v rámci společné transnacionální strategie usilovat i o získání pozic v národních státních orgánech, např. v policii či armádě.

Pravicoví extremisté mohou z hlediska počtu aktérů z různých zemí, kteří se na spolupráci podílejí, uzavírat bilaterální (např. neonacistické koncerty slovensko-českého přátelství), trilaterální vztahy (např. společná deklarace skupin národního odporu z Rakouska, Německa a České republiky z roku 2007) atd., případně se podílet na multilaterální kooperaci (např. Evropský národní front). Spolupráce může být uskutečňována s různou intenzitou, kdy se může jednat o jednorázové kontakty, opakované kontakty i o stabilizovanou spolupráci. V případě transnacionální spolupráce se přitom může jednat:

1. O spolupráci národních subjektů bez zastřešující struktury (např. účast srbských pravicových extremistů na demonstraci v Polsku v roce 2011);
2. O spolupráci národních subjektů, které vytvářejí společnou zastřešující strukturu (Euronat);
3. O spolupráci v rámci společně vytvořené organizace bez národních sekcí (Česko-německý kruh přátel);
4. O spolupráci v rámci organizace, která vytváří národní sekce (např. transnacionální síť Blood & Honour).

Za jistotu „před-formu“ spolupráce je přitom možné považovat i transnacionální inspiraci, která v řadě případů iniciovala následnou spolupráci. Např. subkulturní inspirace, kdy byly na základě vzorů ze západní Evropy vytvářeny první skupinky skinheadské subkultury ve středovýchodní Evropě, se následně transformovala do ad hoc kontaktů na mezinárodních akcích i do vytváření sekcí transnacionálních skinheadských organizací (např. sekcí Hammerskins Nation).

---

¹ Mareš, Miroslav – Vejvodová, Petra, Transnacionální vztahy české nacionalistické krajní pravice. In: Svoboda, Ivo a kol.: Politický extremismus a terorismus jako ohrožení vnitřní bezpečnosti státu. Brno: Univerzita obrany, 2010, p. 122.

Mezinárodní prvek přítom nemusí být u aktivit pravicových extremistů dán pouze účastí osob z více zemí, ale může souviset i s tematickým zaměřením akce. Např. letáková aktivita Národního odporu v ČR, zaměřená na podporu evropské neonacistické spolupráce, je již sama o sobě směřována jak do národního, tak do transnacionálního prostředí. V jednom státě se může uskutečnit i akce na podporu politiky pravicových extremistů z jiné země (např. demonstrace Dělnické mládeže za připojení Kosova k Srbsku v roce 2012 v Jihlavě)² či akce zaměřená na přímou podporu zahraničních aktivistů (např. benefiční koncert pro zahraniční stíhané či vězněné aktivisty).

Specifickým prostředím, kde je uskutečňována transnacionální spolupráce, je internet. Pravicoví extremisté z jednoho státu mohou na svých internetových stránkách odkazovat na stránky zahraničních i multilaterálních partnerů a naopak. Některé stránky slouží cíleně jako informace o dění v různých zemích z pohledu pravicových extremistů. Existují i společné pravicově-extremistické diskusní chaty nebo skupiny na nových sociálních fórech, do nichž se zapojují pravicoví extremisté z různých zemí. Kolem takovýchto stránek a diskusních fór pak vznikají i transnacionální virtuální komunity.

Ve středovýchodní Evropě je třeba při výzkumu transnacionálních kontaktů pravicových extremistů mít na paměti skutečnost, že zde stávající státní hranice rozdělují národy, kdy dominantní část národa žije v národním státě, v sousedních státech pak existují národnostní menšiny. Přeshraniční spolupráce pak probíhá i mezi extremisty z téhož národa. Část pravicových extremistů v hlavním státě i v menšině deklaruje v takovém případě iredentistické cíle, což následně komplikuje vztahy s nacionalistickými extremisty dominantního národa v sousední zemi. Pravicově extremistické tendence se mohou objevovat i u části separatistů či autonomistů (což je případ pravicově-extremistických moravistů)³.

Do sporů mezi pravicovými extremisty z různých zemí mohou zasahovat i různé historické reminiscence (např. chorvatsko-srbské historické spory) či aktuální problémy (např. otázka ukrajinské imigrace do středovýchodní Evropy může komplikovat vztahy s ukrajinskými

² Ministerstvo vnitra České republiky, Extremismus. Souhrnná situační zpráva. 1. čtvrtletí roku 2012. MVČR 2012, p. 5, <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

³ Mareš, Miroslav, The Extreme Right in Eastern Europe and Territorial Issues. *Středoevropské politické studie*, vol. 11, no. 2-3, 2009, pp. 82-106.

nacionalisty). Někdy může hrát roli i intervence vnějších aktérů, jako tomu bylo v roce 2011, kdy němečtí neonacisté zkomplikovali účast polských autonomních nacionalistů na demonstraci v Brně⁴.

U transnacionální spolupráce pravicových extremistů hraje důležitou roli i ideologické zázemí. To štěpí pravicově extremistickou scénu i na národní úrovni a determinuje i transnacionální kontakty. Ve středovýchodní Evropě lze vysledovat základní dělení na neonacisty, kteří alespoň částečně navazují na tradice nacismu a kolaborace z první poloviny dvacátého století, a na nacionalisty, kteří tyto tradice odmítají a staví dominantně na vlastní národní identitě. Hranice mezi oběma proudy však mohou být nezřetelné (např. na Slovensku). V rámci jednoho proudu v jednom národě se může objevovat více sub-proudů, štěpících se v názoru na historické, ideologické či náboženské tradice. To je charakteristické např. pro ČR, kde existují spory mezi pro-husitsky orientovanými extremisty a katolicko-konzervativně orientovanými extremisty, případně pro Polsko, kde existují spory mezi neo-pohanskými a katolickými extremisty⁵.

Vedle ideologie je podstatným prvkem transnacionální spolupráce i organizační forma a strategie pravicových extremistů. V tomto smyslu je možné sledovat transnacionální spolupráci pravicově extremistických režimů (což je ovšem ve středovýchodní Evropě možné jen do roku 1945), politických stran, v rámci masových akcí pořádaných v rámci hnutí, osvětových organizací a médií, hudebně-subkulturní scény a militantního spektra (včetně terorismu).

3. Historie a tradice transnacionální spolupráce pravicových extremistů ve střední Evropě do roku 1989

Ve středovýchodní Evropě je smysluplné zkoumat pravicově-extremistickou transnacionální spolupráci především od vzniku fašismu a moderního nacionálního socialismu po první světové válce, protože v tomto období se vytvořily základní determinanty pro kooperaci i spory mezi pravicovými extremisty danými Versaillským systémem⁶. Další výrazný historický faktor

⁴ J., Czechy: Obchody Święta Pracy w Brnie, *Autonom.pl*, 2011, <http://autonom.pl/index.php/relacje/z-zagranicy/1135-czechy-obchody-swieta-pracy-w-brnie>

⁵ Foral, Jiří – Mareš, Miroslav, *Náboženství a pravicový extremismus ve středovýchodní Evropě*. In *Náboženské kořeny pravicového extrémizmu*. Bratislava: Ústav pre vzťahy štátu a cirkvi, 2010, pp. 59-69.

představovalo rozložení politických sil v období druhé světové války. Menší význam pak měla protikomunistická spolupráce po roce 1945.

Krátce po skončení druhé světové války se vytvořila síť spolupráce mezi německými nacionálními socialisty ze tří států v nově vytvořeném Versaillském systému, a sice mezi nacionálními socialisty ze sudetských oblastí v Československu, z Rakouska a z Německa. Na bázi všenněmecké ideologie byl plánován vznik Velkého Německa, zahrnujícího všechna tři uvedená teritoria. Dominantním tahounem nacionálního socialismu se stalo hnutí v Německu pod vedením Adolfa Hitlera⁷. Jako průkopník a ideový myslitel nacionálního socialismu se snažil profilovat i český Němec Rudolf Jung (který později pracoval i ve státním aparátu nacistického Německa)⁸.

Bezprostředně po první světové válce se rozhořelo na území středovýchodní Evropy několik konfliktů o hranice⁹ (např. mezi československými vojsky a vojsky německých pohraničních provincií, které vyhlásily samostatnost, mezi Polskem a Československem o Těšínsko, mezi Polskem a Německem o Slezsko, mezi československými a maďarskými vojsky o Slovensko apod.). Tyto konflikty rozhodně nelze jako celek podřadit do oblasti pravicového extremismu (např. proto, že vlády některých uvedených německých provincií byly sociálnědemokratické, konflikt o Slovensko se vedl i době existence komunistické Maďarské republiky rad a Slovenské republiky rad apod.). Nicméně konflikty rozjitřily nacionalistické nálady, které následně dokázaly podchytit fašistická hnutí.

Fašismus byl do středovýchodní Evropy importován zvnějšku, a to především tak, že inspiroval zdejší radikální nacionalisty. Stalo se tak po úspěchu v zemi jeho původu, tedy po pochodu na Řím v roce 1922 v Itálii. Fašistické skupiny a organizace vznikaly bez přímých kontaktů do Itálie. Ty byly navázány až postupně v polovině dvacátých let.

⁶ S ohledem na pozdější vývoj (odsun Němců a Maďarů, rozpad Československa) je třeba popsat i vztahy mezi pravicovými extremisty v multietnickém Československu v meziválečném období.

⁷ Beran, Ladislav Josef: Odepřená integrace. Systémová analýza sudetoněmecké politiky v Československé republice 1918-1938. Praha: Pulchra, 2009, 254-264.

⁸ Kořený, Dušan Dvojdomost národního boje (Rudolf Jung 1882-1945). In Radvanovský, Zdeněk (ed.): Historie okupovaného pohraničí 10. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Albis International, 2005, pp. 101-186.

⁹ Allmayer-Beck, Johann Christoph, Betrachtungen. In Arbeitsgemeinschaft Truppendienst (Hrsg.): Die Nachkriegszeit 1918-1922. Kämpfe, Staaten und Armeen nach dem Ersten Weltkrieg. Wien: Verlag Herold, 1990, pp. 439-445.

Fašistický režim v Itálii pod vedením Benita Mussoliniho udržoval přátelské vztahy s autoritativním režimem v Maďarsku pod vedením Miklose Horthyho. Z iniciativy českých fašistů se uskutečnily i styky mezi Národní obcí fašistickou a fašistickou stranou v Itálii i s Horthyho režimem v Maďarsku a polskými stoupenci Pilsudského režimu¹⁰. V Polsku se přitom rozvíjela specifická varianta extrémního nacionalismu pod vedením Dmowského – Endecja (ta byla v opozici vůči tamnímu autoritativnímu režimu maršála Pilsudského¹¹).

Na Slovensku byl fašismus inspirací pro autonomistické hnutí, které se soustředilo kolem Slovenské lidové strany. Ta ve dvacátých letech dokonce po vzoru italských squadristů vytvořila paramilitární organizaci, nazvanou Rodobrana¹². Čeští fašisté byli v náhledu na slovenskou autonomii rozděleni, částečně ji však podporovali. Ke slovenskému klerofašismu se stavěli příznivě zvláště obdobně orientovaní fašisté z moravského území, kteří již v polovině dvacátých let navázali přátelské vztahy s Rodobranou¹³. Tato spolupráce pak vytvořila i základ pro pozdější kontakty s polskou katolicky orientovanou krajní pravíci.

V rámci Československa se čeští fašisté stavěli ve dvacátých letech odmítavě k německému nacionalismu (včetně německých nacionálních socialistů), a proto byla paradoxní návštěva emisara NOF u NSDAP v roce 1927 s žádostí o spolupráci a finanční pomoc. Ta byla ze strany německých nacistů odmítnuta¹⁴. Teprve ve třicátých letech dochází k pokusům českých fašistů o vytvoření Árijské fronty sdružující německé, české, slovenské, maďarské i ukrajinské fašisty na území Československa, ta však měla pouze dočasné trvání¹⁵.

Specifická fašistická aktivita s mezinárodní dimenzí byla vyvíjena na území meziválečného Československa v souvislosti s přítomností ruské bílé emigrace, jejíž část měla fašistickou orientaci.

¹⁰ Pasák, Tomáš, *Český fašismus 1922-1945 a kolaborace 1939-1945*. Praha: Práh 1999, p. 111.

¹¹ Borejsza, Jerzy W. *Schulen des Hasses. Faschistische Systeme in Europa*, Frankfurt am Main: Fischer, 1999, p. 164.

¹² Čaplovič, Miloslav (2001): *Branné organizace v Československu (so zretelom na Slovensko)*. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenskej Republiky, 2001, p. 85.

¹³ Kotlán, Pavel, *Gajdova (ne)věrná Morava*. Brno: Institut vzdělávání Sokrates, 2009, p. 46.

¹⁴ Pasák 1999, p. 89.

¹⁵ Plachý, Jiří, *K činnosti některých negativistických stran na Podkarpatské Rusi v roce 1938*, *Slovanský přehled*, vol. 98, No. 1-2, 2012, p. 71.

Vůdce československé Národní obce fašistické Radola Gajda byl v období občanské války v Rusku angažován v protibolševickém boji (byl generálem československých legií, později suspendovaný v Československu po sporech s mocenským centrem kolem prezidenta Masaryka). Údajně měl být zapleten i do příprav protibolševického puče v Rusku, možná ve spojení s uvedenými ruskými pravicově extremistickými kruhy v Praze. Puč však nebyl uskutečněn¹⁶.

Německá NSDAP udržovala ve středovýchodní Evropě ve dvacátých a třicátých letech především vztahy s ideově spřízněnými subjekty působícími mezi německou menšinou, ať se již jednalo o Německou nacionálně socialistickou dělnickou stranu (DNSAP) a později Sudetoněmeckou stranu (SdP) v českých zemích či o Karpatoněmeckou stranu na Slovensku. S pravicovými extremisty ze slovanských zemí až na dílčí výjimky (rumunská Železná garda) byly v meziválečném období vztahy omezené či vůbec žádné¹⁷.

Italští a francouzští fašisté se v polovině třicátých let pokoušeli pozdvihnout mezinárodní fašistickou spolupráci na vyšší úroveň a zorganizovali konferenci v Montreaux, na níž byl založen i stálý výbor. Konference ani práce výboru se ovšem nezúčastnili němečtí nacisté¹⁸. Faktickým projevem fašistické spolupráce byly ve druhé polovině třicátých let sítě na podporu frankistických povstalců během občanské války ve Španělsku, ty však ve středovýchodní Evropě nebyly nikterak silné¹⁹.

Druhá světová válka je v současnosti důležitým zdrojem tradic především pro spolupráci neonacistického spektra. Proto jsou heroizovány státy a skupiny, které bojovaly na straně mocností osy, resp. jako spojenci nacistického Německa. Specifický význam pak má působení zahraničních dobrovolníků v jednotkách Schutzstaffeln (SS), kdy především zahraniční divize i menší oddíly Waffen SS jsou chápány jako vzor pro spolupráci soudobé neonacistické „elity“.

V tomto směru jsou relativně nejchudší tradice Polska, kde místní kolaborace byla slabá. Soudobí polští neonacisté se hlásí spíše k soudobému konceptu white power hnutí a neadorují kolaboraci, ale

¹⁶ Pejčoch, Ivo: *Fašismus v českých zemích. Fašistické a nacionálněsocialistické strany a hnutí v Čechách a na Moravě*. Praha: Academia, 2011, p. 109.

¹⁷ Borejsza 1999, pp. 258-261

¹⁸ Borejsza 1999, pp. 258-261.

¹⁹ Mareš, Vejvodová 2010, p. 130.

spíše se vrací k dílčím odkazům na radikální nacionalisty z třicátých let. Využívají však antisemitismus, který se objevoval na polském území i v období druhé světové války²⁰.

Bohaté tradice spolupráce s nacistickým Německem má naopak Maďarsko. Horthyho režim vyslal svoje jednotky do protisovětského tažení. Poté, co se v roce 1944 ujala moci strana Šípových křížů, byly rozpoutány antisemitské represe. Byla vytvořena i maďarská divize SS. Boje německých a maďarských vojsk proti Rudé armádě o Budapešť, které vyvrcholily porážkou nacistů v únoru 1945, jsou dodnes chápány jako zdroj tradic²¹.

Slovensko získalo souvislosti s okupací českých zemí samostatnost v březnu 1939 a zapojilo se svými vojsky do tažení proti Polsku v roce 1939 a proti Sovětskému svazu v roce 1941. Na společnou účast slovenských a maďarských vojsk v tomto německém tažení odkazují i soudobí slovenští a maďarští neonacisté usilující o překonání nacionálních rozporů. Slovensko nevytvořilo vlastní divizi SS, příslušníci slovenských Hlinkových gard však byli zapojeni do činnosti speciálních protipartyzánských oddílů SS Josef, Edelweiss a dalších²².

Část českých fašistů změnila po okupaci svoji identitu na nacistickou a snažila se o intenzivní spolupráci s nacistickým Německem. Objevilo se i několik žádostí o nasazení českých vojenských oddílů proti Sovětskému svazu, Hitler to však odmítal. Teprve v březnu 1945 byla sestavena malá Svatováclavská dobrovolnická rota, která však již nezasáhla do bojů. Podléhala SS, ale její příslušníci nosili uniformy českého vládního vojska²³. Na místě jejího výcviku uspořádali v roce 2010 demonstraci čeští autonomní nacionalisté.

Po druhé světové válce se o spolupráci pokoušela část bývalých kolaborantů z českých zemí, slovenských klerofašistů či ukrajinských nacionalistů pokoušela v emigraci v západní Evropě, ta ale nenabyla stabilní rozměr. Mezi polskými a ukrajinskými nacionalisty se projevovaly i rozpory

²⁰ Tejchman, Miroslav: *Ve službách třetí říše. Hitlerovy zahraniční jednotky*. Praha: Mladá fronta, 1999, p. 79.

²¹ Auský, Stanislav A. (2007): *Dobrovolníci a druhá světová válka*. B. m.: Petrklíč, 2007, p. 124.

²² Potocký, Peter, Maria, *Slovenskí dobrovolníci v špeciálnych jednotkách Otta Skorzenyho I. Druhá světová válka, Vol. 1, No. 1*, <http://www.druhasvetova.sk/view.php?nazevclanku=slovenski-dobrovolnici-v-specialnych-jednotkach-otta-skorzenyho-i&cislocclanku=2006080003>

²³ Pejčoch 2011, pp. 419-427.

ohledně poválečné změny polských hranic. Maďarské emigrantské kruhy navazující na Šípové kříže se podíleli na vzniku Evropského sociálního hnutí, iniciovaného italskými neofašisty²⁴. I tato organizace však brzy ukončila činnost. Transnacionální rozměr pak získávají až ojedinělé transnacionální kontakty rasistických skinheads na konci osmdesátých let²⁵.

4. Historie a tradice transnacionální spolupráce pravicových extremistů ve střední Evropě po roce 1989

Pád komunismus umožnil výrazný rozvoj pravicových extremistů ve středovýchodní Evropě. Ve všech zemích regionu se postupně dostaly do parlamentu ultrapravicové strany, došlo k otevřeným projevům „intelektuálního antisemitismu“ ze strany neformálních i formálních skupin, rozvinula se subkultura rasistických skinheads, s níž byl významně spojen nárůst zločinů z nenávisti (ne však výhradně s ní, protože pachatelé těchto zločinů nepocházeli pouze z řad skinheads).

Skinheads měli v devadesátých letech zřejmě nejvíce intenzivní kontakty ve srovnání s dalšími aktéry, je však třeba mít na paměti, že se jednalo většinou o formu kontaktů mládežnické subkultury, tedy o návštěvy hudebních skupin a koncertů, případně individuální návštěvy jednotlivých aktivistů spojených s výměnou zkušeností i materiálů. Jednalo se jak o návštěvy v rámci regionu, tak i o kontakty s německými mluvícími zeměmi, se Spojeným královstvím, skandinávskými státy i s USA. Postupně se vytvořily se i kontakty mezi středoevropskou a balkánskou scénou²⁶.

Rozvoj zažila různá distra prodávající kazety, CDs, fanziny, nášivky a oblečení určené pro rasistický proud skinheadské subkultury. Majitelé těchto distribučních center spolu spolupracovali při dodávkách zahraničního zboží (např. kazet a CD cizích skupin) a odkazovali na sebe ve svých propagačních materiálech, čím se vytvořila neformální přeshraniční síť.

---

²⁴ Árkus, István, Černá internacionála v akci, Praha: Naše vojsko 1982, p. 10.

²⁵ Mareš, Miroslav, Transnational cooperation of extreme right youth organizations in East Central Europe. Text zaslaný k publikaci jako kapitola do knihy LIT Verlag, v recenzním řízení, 2012.

²⁶ Lowels, Nick Die Internationale des Hasses, in: Dornbusch, Christian – Raabe, Jan (2002): Rechtsrock, Bestandaufnahme und Gegenstrategien, Hamburg, Münster: Rat, Unrast Verlag 2002, pp. 249-253.

Na tuto spolupráci navázalo i vytváření poboček transnacionálních skinheadských neonacistických sítí ve středovýchodní Evropě. Dělo se tak primárně na základě kontaktů do západní Evropy a do USA, protože tamní organizace musely souhlasit s vytvořením poboček Hammerskins a Blood & Honour v České republice, Slovensku, Polsku i v Maďarsku. Pod hlavičkou těchto organizací se pak uskutečnila i řada koncertů²⁷.

V této souvislosti je třeba zmínit skutečnost, že v devadesátých letech i v první polovině nové dekády v novém století byla středovýchodní Evropa vnímána jako prostor, kde je možné otevřeněji projevovat názory a užívat nacistickou symboliku, než tomu bylo v některých západoevropských zemích (Německu, Rakousku, částečně i ve Velké Británii). Proto byly do této oblasti směřovány velké koncerty a v některých případech i výroba CD či jiných materiálů. Postupně však středovýchodní Evropa s ohledem na zvýšenou aktivitu státních orgánů proti extremismu o pozici „bezpečného zázemí“ přišla (s dílčí výjimkou Maďarska).

Ze skinheadské subkultury postupně vznikaly i některé organizace, které deklarovaly výraznější politické ambice, a vytvářely uskupení zaměřená na organizování demonstrací a osvětovou činnost. Snažily se i o prohloubení světonázorového zázemí. Na této bázi se pak vytvářela i transnacionální spolupráce. Týká se to především spolupráce Slovenské pospolitosti (navazující na ľud'acké tradice), Hnutí národního sjednocení (navazujícího na tradice moravského klerofašismu) a Národního obrození Polska (navazujícího na Dmowského hnutí) z poloviny devadesátých let²⁸.

Na tuto spolupráci navázalo koncem devadesátých let začlenění do transnacionální sítě International Third Position, která již předtím v jednotlivých zemích (zvláště v Polsku²⁹) agitovala. Měla centrum činnosti ve Velké Británii a výraznou roli v ní měli italští neofašisté. V první polovině nového století se vytvořila organizace Evropský národní front, kde byly zastoupeny Národní sjednocení z ČR, NOP z Polska i Slovenská národní jednota. V rámci ENF se ustavila i Středo- a východoevropská

²⁷ Mareš, Miroslav Pravicový extremismus a radikalismus v ČR. Brno: Barrister & Principal, Centrum strategických studií, p. 421-422.

²⁸ Mareš 2003, p. 316.

²⁹ Tokarz, Gregor, Ruch Narodowy w Polsce w latach 1989-1997. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2002, pp. 72.

konference ENF. Nicméně po rozkolu NOP s německou NPD se ENF rozštěpil a organizace ze západoslovanských zemí zůstaly mimo hlavní proud a ENF v této oblasti fakticky zanikl³⁰.

Vedle skinheadské subkultury a organizací, které se vytvořily na její bázi, se již na počátku devadesátých let vytvořily i neformální struktury antisemitsky orientovaných osob z převážně katolického prostředí. Hlavní osa této spolupráce vznikla ještě v době existence československé federace mezi Brnem a Bratislavou a přetrvala i rozdělení Československa. V Bratislavě vycházely antisemitské pamflety (včetně Protokolů sionských mudrců), které byly následně distribuovány na Slovensku i v ČR³¹. Inspiraci pro tento politický směr ve střední Evropě začalo představovat i vlivné Radio Maryja v Polsku.

Jedna polská antisemitská organizace nekatolické orientace se pokusila pro svoji činnost využít i platformu všeslovanské spolupráce, ta je však dominantně ovládána silami blízkými marxistickoleninské levici. Na Všeslovanském kongresu v Praze v roce 1998 byly proto antisemitské výpady zapovězeny³².

Na rozdíl od skinheadské subkultury i výše zmíněných antisemitských sítí byly transnacionální kontakty politických stran v 90. letech méně intenzivní a méně stabilní. Důležitý vliv na tuto skutečnost přitom měly i bouřlivé proměny ultrapravicového spektra v zemích středovýchodní Evropy. Výraznou roli při iniciaci transnacionálních vazeb sehráli vnější aktéři, především francouzská Národní fronta, postupně se začaly prosazovat i německé strany. Je však třeba mít na paměti, že ultrapravicové politické strany byly zaměřeny především na domácí politickou agitaci, a proto využívaly i předsudky vůči sousedním zemím, což blokovalo spolupráci některých ultrapravicových stran (především slovenských a maďarských a českých a německých)³³.

³⁰ Fiala, Petr – Mareš, Miroslav – Sokol, Petr, Eurostrany. Politické strany na evropské úrovni, Brno: Barrister & Principal, p. 178-179.

³¹ Mareš, Miroslav, Slowakische rechtsradikale Organisationen seit 1990. In Benz, Wolfgang. Handbuch des Antisemitismus. Judenfeindschaft in Geschichte und Gegenwart. Band 5. Organisationen, Institutionen, Bewegungen. Berlin/Boston: De Gruyter Saur, 2012, pp. 569-571.

³² Mareš, Miroslav, Slovanství a politický extremismus v České republice. *Středoevropské politické studie*, vol. 1, no. 1, 1999, pp. 19-36.

³³ Mareš, The Extreme Right in Eastern Europe and Territorial Issues, 2011,.

Již v první polovině devadesátých let navštívila Českou republiku delegace mládežnické organizace Národní fronty a jednala s Vlasteneckou frontou. Hlavní aktivita Národní fronty však byla spojena s cestami jejího předsedy Jean Marie Le Pena ve druhé polovině devadesátých let, když ve střední a východní Evropě hledal partnery pro vytvoření celoevropské organizace extrémně pravicových stran Euronat. Pozval zástupce několika krajně pravicových stran na kongres Národní fronty do Štrasburku v roce 1997³⁴.

Navštívil Slovensko a tamního vůdce Slovenské národní strany Jana Slotu, dále Českou republiku a tamní Sdružení pro Republiku – Republikánskou stranu Československa v čele s Miroslavem Sládkem a Maďarskou stranu spravedlnosti a života (MIÉP) v čele s Istvánem Czurkou. Zástupci FN se setkali i ze zástupci několika menších polských krajně pravicových uskupení³⁵. Celkově však Euronat neměl dlouhé trvání³⁶. V souvislosti s rozšířením EU nabyly na významu ultrapravicové strany z nových členských států.

O spolupráci se stranami ze středovýchodní Evropy projevila v 90. letech zájem Liberálně demokratická strana Ruska (LDPR) pod vedením Vladimíra Žirinovského. V roce 1994 se v Polsku delegace LDPR zúčastnila kongresu malé Fronty národní sebeobran, který navštívila i delegace české SPR-RSČ. Od roku 2003 pořádá LDPR světové kongresy vlasteneckých stran v Moskvě, kam jsou zvány i středoevropské strany³⁷.

Německé a rakouské pravicově extremistické strany nebyly v 90. letech příliš aktivní, pokud se týká vazeb do středovýchodní Evropy. Německá lidová unie (DVU) se bez většího úspěchu pokoušela agitovat mezi Němci v Čechách, na Moravě a ve Slezsku³⁸. V roce 2001 byly zahájeny vztahy mezi německými stranami a českou pravicově extremistickou stranou Národně sociální blok, když se členové NSB zúčastnili akcí NPD i DVU v Německu³⁹. Mezi českými neonacisty měla již koncem devadesátých let sympatizanty mládežnická organizace Národně demokratické strany Německa

³⁴ Fiala, Mareš, Sokol 2007, p. 175.

³⁵ Tokarz 2002, pp. 72-74.

³⁶ Fiala, Mareš, Sokol 2007, p. 176.

³⁷ Mareš, Vejvodová 2010, p. 133.

³⁸ Mareš 2003, p. 183.

³⁹ Ministerstvo vnitra ČR, Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2001, Praha: Ministerstvo vnitra, 2002, pp. 20-21.

nazvaná Junge Nationaldemokraten (JN- německý název měla mít i v češtině). Pokusy o založení tehdejší české organizace JN však byly neúspěšné, mj. z důvodu obav o diskreditaci⁴⁰.

Na příkladu Junge Nationaldemokraten je však možné demonstrovat šíření organizačních a ideových vzorů v transnacionálním neonacistickém prostředí. V letáku, který byl distribuován v roce 1999 v pravicově extremistických kruzích v ČR, se mj. uvádělo: *„Takzvané krajně pravicové hnutí v České republice se od počátku potácí v chaosu. Nejednotné, vláčené médii, manipulované a prolezlé agenty systému. Organizace, které existují, nesplňují očekávání mnoha z nás. Ideály, které prosazují, neodpovídají našim. Jejich akce se většinou omezují na lepení letáků bez většího vlivu. My chceme změnu. Chceme masové hnutí, které bude používat všechny zbraně propagandy a nátlaku ke změně systému, který pokládáme za zločinný a špatný. Chceme hnutí organizované mládeže, které se postaví na odpor multikulturnímu bahnu a zvráceným ideologiím jako je komunismus a kapitalismus. Chceme dosáhnout legální cestou toho, oč léta neúspěšně usilují různé pololegální organizace. Jak toho chceme dosáhnout? Náš vzor je německá NPD/JN, která dokázala sjednotit německé hnutí odporu rozdrobené do desítek organizací. Dnes NPDJN pořádá tisícové demonstrace a je pro Systém nebezpečným soupeřem. I my můžeme vybudovat organizaci, která bude pro Systém trnem v oku. Základem je organizované hnutí. Mládež pod jedním praporem. Aktivní skupiny po celé zemi pracují pro jednu věc, pod jedním vedením. Zaměříme se na propagandu. Díky ní dokázalo ve dvacátých letech v Německu malé hnutí postavit svoji zemi znovu na nohy. Začneme lepením plakátů a pronikneme do televizních a novinových diskusí jako nové evropské hnutí. Přejdeme k demonstracím a veřejnému vystupování jako regulérní politická síla. JN se musí stát silou sjednocující a údernou. A to vše pod ochranou Systému proti kterému jsme“⁴¹.*

V návrhu stanov, které čeští JN v roce 1999 zaslali Ministerstvu vnitra ČR, odůvodňovali JN německý název jinak, a sice *„v zájmu vyloučení spojitosti s existující (únor 1999) Národně demokratickou stranou a jako symbol věrnosti myšlenke evropské spolupráce“⁴²*. Ke svým cílům JN dále oficiálně uvedli: *„Evropanství chápeme jako aktivní spolupráci s ostatními evropskými národy, zvláště pak s národem německým, na bázi vzájemné rovnosti. Chceme proto přispívat k prohlubování vzájemných*

⁴⁰ Mareš 2003, p. 490.

⁴¹ Junge Nationaldemokraten, Oběžník 1999 (kopie, archiv autora)

⁴² Stanovy občanského sdružení Junge Nationaldemokraten (Mladí národní demokraté)(kopie archiv autora).

kontaktů mezi jednotlivými evropskými národy. Souznění s těmito idejemi pak znamená důsledné šíření těchto názorů a zásad především mezi mládež. I když je naším hlavním cílem prohlubování kulturní výměny s ostatními evropskými národy, považujeme za nutné postavit se společně s ostatními demokratickými organizacemi, na odpor těm ideologiím, které jsou v příkrém rozporu s budováním nové, harmonické Evropy, jako je např. komunismus, nebo fašismus“⁴³. Je přitom třeba upozornit, že lidé z okruhu zakladatelů JN se pohybovali v prostředí nenacistického Národního odporu⁴⁴. Jak však již bylo uvedeno, v této podobě nakonec k registraci JN nedošlo. Vliv německé strategie a ideologie je však z těchto materiálů patrný.

5. Soudobá spolupráce pravicově-extremistických politických stran

V soudobé střední a středovýchodní Evropě je možné sledovat jak spolupráci pravicově-extremistických stran uvnitř tohoto geopolitického celku, tak i participaci politických stran ze střední a východní Evropy v celoevropských či globálních krajně pravicových organizacích a sítích. Spolupráce v rámci střední Evropy není uskutečňována v rámci stabilní zastřešující struktury, v posledních letech se však rozvíjí na poměrně stabilní bilaterální a trilaterální bázi.

Pro pochopení toho, jací aktéři se spolupráce zúčastňují, je třeba mít na paměti proměny krajní pravice ve vnitropolitickém spektru zemí středovýchodní Evropy. V polovině první dekády nového tisíciletí byla krajní pravice nejsilnější v Polsku, a to díky volebnímu úspěchu a vládní účasti konzervativně-katolické Ligy polských rodin. V roce 2007 však dosavadní „zlaté éra“ polské krajní pravice skončila⁴⁵.

V druhé polovině desetiletí začala dominovat maďarská krajní pravice poté, co došlo ke zvýšení popularity Hnutí za lepší Maďarsko (Jobbik), což se projevilo úspěchem této strany ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2009 a do Národního parlamentu o rok později⁴⁶. Na Slovensku je etablovaná krajní pravice reprezentovaná Slovenskou národní stranou, která sice měla v letech 2006-2010 vládní zastoupení, v roce 2012 však v mimořádných volbách ztratila i zastoupení

⁴³ Stanovy občanského sdružení Junge Nationaldemokraten (Mladí národní demokraté)(kopie archiv autora).

⁴⁴ Mareš, Miroslav, *Terorismus v ČR*, Brno: Centrum strategických studií, 2005, p. 152.

⁴⁵ Pankowski, Rafał, *The Populist Radical Right in Poland. The Patriots*. London, New York: Routledge, 2010, p. 168-189.

⁴⁶ Bélaiová, Alida, *Maďarská ultrapravice po roce 1989*, *exter*, roč. 9, č. 1, 2011, pp. 79-121. Available at: <http://www.rexter.cz/wp-content/uploads/rexter-4.pdf>

parlamentní. Vedle SNS se vyprofilovala i Ľudová strana – Naše Slovensko (LS-NS), která je úzce provázána s občanským sdružením Slovenská pospolitost (SP)⁴⁷.

V České republice v roce 2002 vznikla strana Nová síla, která se v roce 2003 přejmenovala na Dělnickou stranu. Ta se stala postupně nejsilnější pravicově-extremistickou stranou v ČR, když upadl vliv SPR-RSČ a neprosadila se ani Národní strana, odkazující na husitské tradice. Dělnická strana se propojila s neonacistickým spektrem – především s Národním odporem a Autonomními nacionalisty. V roce 2010 byla Dělnická strana soudně rozpuštěna, její vedení a velká část členstva však přešlo do Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS)⁴⁸.

Dělnická strana zahájila v roce 2009 intenzivní vztahy s Národně demokratickou stranou Německa (NPD), k čemuž vytvořily předpoklady kontakty mezi neonacistickou scénou v obou státech (zvláště mezi Národním odporem a Autonomními nacionalisty v obou státech). DSSS pak v kontaktech s NPD pokračuje. V roce 2011 obě strany přijaly společný Manifest z Riesy o porušování lidských práv, v němž se mj. uvádí: *„Český a německý národ se nacházejí v hluboké morální, sociální a ekonomické krizi způsobené dlouho vládnoucími politiky. Oba národy žily vedle sebe po stovky let a sdílejí proto svou kulturu, hodnoty a historii. Právo na vlast má být pro všechny národy základem politiky státu.*

Seznámení se situací v obou sousedních zemích, vyjadřujeme hluboké znepokojení na pokračujícím porušování lidských práv, jakými jsou persekuce politických disidentů a národních politických aktivistů, zákazy a rozpuštění opozičních politických stran, porušování svobody projevu, sdružování a pokojného shromažďování, nezákonného věznění opozičních politických aktivistů.

Pokračující politická krize vedla k otevřenému porušování svobody projevu, sdružování a pokojného shromažďování. Toto porušování zahrnuje rozsáhlá zatýkání a obvinění opozičních aktivistů, které porušilo princip právní jistoty a ohrožuje právo na spravedlivý proces. Naše státy již nejsou právními státy.

⁴⁷ Kluknavská, Alena, Krajne pravicové strany v parlamentných voľbách 2012 na Slovensku, Rexter, roč. 10, č. 1, 2012, pp. 1-35. Available at: http://www.rexter.cz/wp-content/uploads/rexter_1_01_2012.pdf

⁴⁸ Mareš, Miroslav, Czech extreme right parties an unsuccessful story, Communist and Post-Communist Studies, Vol. 44, No. 4, pp. 283–298.

Neustávající apely zástupců EU na situaci lidských práv ve světě odhalují jejich pokrytectví. Ve skutečnosti má Evropská unie podobné standardy na to, co je to „svoboda myšlení“ a „svoboda projevu“ jako Čína nebo Kuba.

Mnoho lidí v demokratické Evropě čelí věznění za zpochybnování oficiálních verzí historických událostí. Celá léta vládnoucí politické elity zneužívají zákony, policii a bezpečnostní aparát, aby ztížily a zastrašily nositele alternativních názorů, politickou opozici, protivládní demonstranty a jednotlivce nebo organizace, které cítí potřebu prohlásit věrnost k národním hodnotám.

Obě strany se ve snaze hledat řešení k výzvám, kterým čelí Evropa dnešních dnů, dohodly na spolupráci zaměřené na následující okruhy:

- a) Propagace opatření proti imigraci*
- b) Odpor proti všem pokusům o kontrolu svobody projevu*
- c) Kritika nedemokratického systému institucí EU*
- d) Podpora kampaně proti nelegálním a ozbrojeným konfliktům USA a NATO ve světě*
- e) Přeshraniční spolupráce zaměřená na komunální úroveň*

Obě strany jsou rovněž hluboce znepokojeny pokračující politickou, sociální a ekonomickou krizí v jejich zemích. Krize v Evropě je krizí hodnot. Evropští vládní lídři ztratili svůj kredit.

Vnímáme zvýšené napětí mezi veřejností a vládními představiteli. Místo řešení reálných problémů veřejnosti se snaží vládní politici demonizovat nacionální politickou opozici (tzv. „extremisty“) s cílem ospravedlnit vlastní chyby a zakrýt minulost.

Úroveň veřejného dluhu společně s kruciólními problémy Eurozóny prokazují totální krach projektu Evropské unie. Pojem „Evropská unie“ končí jako prázdná skořápka. Na tomto základě chceme inspirovat občany a veřejnost k zahájení nového svobodného a nacionálního evropského projektu. Věříme v nový začátek Evropy.“⁴⁹ Vztahy mezi DSSS a NPD jsou provázány i s kontakty mezi přidruženými organizacemi obou stran.

Dělnická strana zahájila spolupráci i se Slovenskou pospolitostí (jejíž přechod na stranickopolitickou formu zastavil zákaz v roce 2006) a na tuto spolupráci navazuje i spolupráce mezi DSSS a Ludovou

⁴⁹ Dělnická strana sociální spravedlnosti – Nationaldemokratische Partei Deutschlands, Manifest z Riesy o porušování lidských práv, 2011, available at: <http://www.dsss.cz/manifest-z-riesy-o-porusovani-lidskych-prav>.

stranou – Naše Slovensko. V roce 2008 se členové Slovenské pospolitosti zúčastnili několika demonstrací DS v České republice. SP uspořádala naopak na Slovensku Nacionalistické olympijské hry, kterých se zúčastnili zástupci Dělnické strany, organizace Nová pravice (Nuova dreapta) z Rumunska a polské organizace Falanga⁵⁰.

Vzájemné návštěvy demonstrací uskutečňují i DSSS a LS-NS.

Slovenská pospolitost byla dlouho dobu ostře protimaďarská. Koncem první dekády však došlo v její politice k obratu, když navázala přátelské vztahy s menší maďarskou organizací Maďarský národní front (MNA) a usiluje o překonání tradičních rozporů. V roce 2010 s ní (a za podpory srbské organizace Nacionalni stroj) uskutečnila i Pochod proti šovinismu v Komárně⁵¹ (zúčastnili se její i sympatizanti LS-NS).

Nejsilnější maďarská pravicově extremistická strana Jobbik však zůstává ve své politice protislovenská, zaměřuje se však především na kritiku vládní politiky a Slovenské národní strany. Ta naopak hraje s protimaďarskou kartou. SNS udržovala (zvláště prostřednictvím své mládežnické organizace) vztahy i s českou Národní stranou, ty se však zproblematizovaly, když Národní strana (a zástupci jejích Národních gard) a Jobbiku (a tehdy s ním spolupracující Maďarské gardy) uskutečnily v roce 2007 schůzku v Bratislavě (přestože spolupráce NS a Jobbiku ztroskotala na otázce Benešových dekretů)⁵².

Prvek spolupráce mezi Maďarskou gardou a Národními gardami z ČR je zajímavý i z hlediska šíření specifika krajní pravice ve středovýchodní Evropě ve druhé polovině první dekády, kterým byly paramilitární stranické formace. Ty svojí image odkazovaly na obdobné formace fašistických stran v tomto prostoru z dvacátých, třicátých a čtyřicátých let, v současnosti však měly i silný propagandistický efekt. V roce 2007 vznikla Maďarská garda iniciovaná Jobbikem, následně se vytvořily Národní gardy při české Národní straně a na počátku roku 2008 i Ochranné sbory Dělnické

---

⁵⁰ Vejvodová, Petra, Transnational Cooperation of Far Right in the European Union and Attempts to Institutionalize Mutual Relations. In Backes, Uwe –Moreau, Patrick (ed.): The Extreme Right in Europe. Current Trends and Perspectives. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2012, p. 227.

⁵¹ Slovenská pospolitost, Slovenská pospolitost' v roku 2010, Available at: <http://pospolitost.wordpress.com/2011/01/10/slovenska-pospolitost-v-roku-2010/>

⁵² Mareš – Vejvodová 2010, p. 135.

strany (ty se staly jedním z důvodů zákazu DS, její nástupkyně vytvořila vigilantistické Občanské hlídky Dělnické strany sociální spravedlnosti)⁵³. Jednalo se tedy o transnacionální regionální trend.

Z České republiky se v roce 2005 pokoušelo Národní sjednocení navázat stabilnější vztahy s Ligou polských rodin, s ohledem na marginální pozici Národního sjednocení v českém stranickopolitickém spektru však tato spolupráce neměla perspektivu. Předmětem dohodnuté spolupráce měly být: „výměna informací a koordinovaný postup při obraně národních zájmů, zejména v souvislosti se vzrůstajícími snahami na úrovni Evropské unie o revizi poválečného uspořádání střední Evropy a prosazení s tím spojených případných restitučních nároků. Obě strany se shodly na nutnosti bránit společně sdílené tradiční křesťanské hodnoty, proti kterým vedou liberální a socialistické kruhy ovládající EU nesmiřitelný boj. K tomu by měl v budoucnu napomoci i připravovaný projekt celoevropské národně-konzervativní strany⁵⁴. LPR se sice dočasně zapojila do jednání hlavního proudu evropské krajní pravice, jednajících o vzniku nové strany, nakonec však nebyla účastna žádné významné formace. Malé Národní obrození Polska jednalo v roce 2011 o spolupráci s ukrajinskou stranou Všeukrajinské sjednocení Svoboda⁵⁵. Mnohem silnější roli v celoevropských krajně pravicových hrách však začal hrát maďarský Jobbik.

Pro pochopení procesů na celoevropské úrovni a zapojení stran ze středovýchodní Evropy do nich je třeba mít na paměti skutečnost, že v roce 2004 došlo k prvnímu východnímu rozšíření Evropské unie do postkomunistických zemí, následovaného v roce 2007 rozšířením o Bulharsko a Rumunsko. Strany z těchto zemí se tak začaly být zajímavé jako možné členky krajně pravicové politické strany na evropské úrovni nebo politické skupiny v Evropské parlamentu. Tyto institucionalizované formace jsou zajímavé z hlediska financování z evropského rozpočtu, jejich vytváření však relativní slabost a hlavně ideové rozštěpení evropské krajní pravice (včetně míry radikálnosti, resp. „extremističnosti“ určitých stran).

---

⁵³ Mareš, Miroslav – Stojar, Richard, *Extreme Right Paramilitary Units in Eastern Europe*, In Mammone, Andrea – Godin, Emmanuel – Jenkins, Brian (ed.): *Mapping the Extreme Right in Contemporary Europe. From Local to Transnational*. London, New York: Routledge, 2012, pp. 169-170.

⁵⁴ Národní tisková agentura, *Národní sjednocení jednalo s Ligou polských rodin*, Altermedia, 2005, available at: http://cz.altermedia.info/z-domova/nrodn-sjednocen-jednalo-s-ligou-polskch-rodin_1405.html

⁵⁵ *Narodowe Odrodzenie Polski*, Warszawa: Robocze spotkanie NOP i „Swobody”, 2011, available at: <http://www.nop.org.pl/2011/07/31/warszawa-robocze-spotkanie-nop-i-swobody/>

V polovině dekády v zásadě přestal fungovat Euronat a tento projekt Jean Marie Le Pena tedy neuspěl. Do krize postupně upadl i Evropský národní front, i když vyvíjel alespoň omezenou aktivitu. Dílčí vlnu transevropské ultrapravicové solidarity přinesla podpora Vlámského bloku po jeho zákazu v roce 2005, nicméně reálné dopady neměla. O vytvoření evropských struktur se bez většího úspěchu v první polovině první dekády pokoušel i rakouský politik Jörg Haider⁵⁶.

K výraznému posunu došlo počátkem roku 2007 díky vstupu Bulharska a Rumunska do EU a příchodu poslanců Strany Velkého Rumunska (PRM) a bulharského Národního svazu – Ataka (NS-Ataka). Ten umožnil vzniknout skupině „Identita, tradice, suverenita“ (ITS) v Evropském parlamentu. Ze západní Evropy se staly jejími členy poslanci francouzské Národní fronty (FN), Vlámského zájmu (VB), italských stran Nová síla (FN) a Sociální aliance (AS) a Svobodné strany Rakouska (FPÖ).

Předpokládalo se, že skupina vytvoří ohnisko transnacionální krajně pravicové spolupráce. Zájem o napojení na tuto spolupráci měla i německá NPD. Oslovena byla údajně i Liga polských rodin, kvůli rezervovanému postoji k FPÖ však do skupiny ITS nevstoupila. Skupina se navíc dostala do krize kvůli rozporům mezi Stranou Velkého Rumunska (PRM) a italskou AS kvůli antirumunské rétorice Alessandry Mussolini. Odešli rumunští poslanci a skupina kvůli poklesu počtu členů 14. 11. 2007 ukončila činnost⁵⁷.

Následně se v Evropě začalo – s perspektivou voleb do EP v roce 2009 – uvažovat o vzniku Evropské vlastenecké strany, ani ta však nakonec nevznikla. Po volbách v roce 2009 však zůstala krajní pravice v Evropském parlamentu krajní pravice rozštěpena. Ze středovýchodní Evropy se Slovenská národní strana stala součástí umírněné národovecké skupiny Evropa svobody a demokracie, Jobbik zůstal nezařazený, v ČR ani v Polsku krajní pravice v těchto volbách nezískala mandáty. Je třeba si uvědomit, že úspěch Jobbiku na jednu stranu přispívá k celkové síle krajní pravice v EP, na druhou stranu však posiluje spory s krajní pravíci v sousedních zemích Maďarska.

Pokusy o sjednocování evropské krajní pravice za účasti stran ze středovýchodní Evropy pokračovaly. Dne 24. října 2009 byl v Budapešti oznámen vznik Aliance evropských nacionalistických hnutí (AENM). Vznik AENM byl iniciován od Jobbiku, Britské národní strany a

⁵⁶ Fiala, Mareš, Sokol 2007, p. 177.

⁵⁷ Fiala, Mareš, Sokol 2007, p. 178.

italské Fiamma Tricolore. Do formace vstoupili i švédští Národní demokraté, finská Národní strana, belgická Národní fronta, Vše-ukrajinská unie Svoboda, portugalská Partido Nacional Renovador a Republikánské sociální hnutí ze Španělska⁵⁸. Zájem o členství projevila i Dělnická strana z ČR, zůstala však mimo⁵⁹. V červenci 2012 se konference AENM pořádané FT v Miláně kromě výše uvedených formací zúčastnili i zástupci Slovinské národní strany a hnutí Imperium Europe z Malty⁶⁰, jakož i zástupci menších organizací z dalších států (Rakouska, Německa, Švédska, Bulharska). Ze středovýchodní Evropy se jednalo o Daniel Pawlowiec z polské organizace Geopolityka⁶¹. AENM byla v únoru 2012 uznána jako politická strana na evropské úrovni a získává proto i finanční zdroje z evropského rozpočtu. Proti tomu protestují její političtí oponenti a usilují o změnu finančních pravidel, přičemž jako jeden z kritických argumentů využívají i poukazy na xenofobii Jobbiku⁶².

Při vzniku AENM se uvažovalo i o vstupu FPÖ a dalších stran, nakonec k nim nedošlo. FPÖ, a zvláště její poslanec v EP Andreas Mølzer, se rozhodl uskutečnit vlastní panevropský projekt. V říjnu 2010 sezval do Vídně zástupce několika krajně pravicových anebo euroskeptických stran – Vlámského zájmu, Slovenské národní strany a United Kingdom Independence Party s cílem přimět je ke spolupráci v Evropské alianci pro svobodu (EAF). Ta nakonec vznikla jako strana, která má individuální členství. Z poslanců EP do ní vstoupila i předsedkyně Národní fronty Marine Le Pen,⁶³ která v roce 2010 opustila AENM. Kontroverze vyvolalo dočasné členství Kristzyny Morvay, zvolené jako nezávislá na kandidátce Jobbiku. Zřejmě kvůli ní nepřijeli na první setkání zástupci Dánské lidové strany, Ligy severu a Pravých Finů⁶⁴. V současné době EAF tvoří dva europoslanci FPÖ,

⁵⁸ British National Party, Alliance of European Nationalist Movements Expand to 9 parties, 2009, <http://www.bnp.org.uk/news/alliance-european-national-movements-expands-9-parties>

⁵⁹ Mareš, Miroslav – Vejvodová, Petra (2010): Dělnická strana – profil české pravicově extremistické strany, Rexter, roč. 8, č. 2, 2010, pp 64-65.

⁶⁰ Hope not hate, Italy-Top fascist gather in Milan, 2012, <http://www.hopenothate.org.uk/international/article/359/top-fascists-gather-in-milan>

⁶¹ Fiamma Tricolore, MILANO - 6-7 Luglio 2012 Alleanza Europea dei Movimenti Nazionali - Hotel Michelangelo, via Scarlatti 33, 2012, available at: <http://www.fiammatricolore.com/news.php?id=767>

⁶² Taylor, Simon, MEPS want to stop EU funds reaching far right parties, Searchlight, 2012, available at: <http://www.searchlightmagazine.com/news/international-news/meps-want-to-stop-eu-funds-reaching-far-right-parties>

⁶³ Centre for European Politics, [UKIP in alliance with Marine Le Pen and the Austrian Freedom Party](http://cep.rhul.ac.uk/cep-blog/2012/6/20/ukip-in-alliance-with-marine-le-pen-and-the-austrian-freedom.html), 2012, <http://cep.rhul.ac.uk/cep-blog/2012/6/20/ukip-in-alliance-with-marine-le-pen-and-the-austrian-freedom.html>

⁶⁴ Schiedel, Heribert, Extreme Rechte in Europa, Wien: Edition Steinbauer, 2011, p. 97.

jeden z UKIP, jeden z Vlámského zájmu a jeden poslanec národního parlamentu ze Švédských národních demokratů a členka z Malty⁶⁵.

Krajně pravicové strany ze středovýchodní Evropy se zúčastňují i spolupráce na globální úrovni. V Tokiu se od 11. do 18. srpna 2010 se na pozvání ultrapravicového sdružení „Nippon Issuikai“ konala „Konference nacionalistů, patriotů a obránců identity jejich národů“. Přítomno bylo více než dvacet reprezentantů krajní pravice z Evropy, včetně Jobbiku, dále pak mj. zástupci Front National, British National Party, Svoboda (Ukrajina), FPÖ, Vlaams Belang, Fiamma Tricolore či Partido Nacional Renovador⁶⁶.

I nadále pokračují celosvětové kongresy vlasteneckých stran, pořádané Liberálně demokratickou stranou Ruska a jejím předsedou Vladimírem Žirinovským. Zatím poslední – čtvrtý kongres – se uskutečnil v květnu 2010 v Moskvě. Tohoto kongresu se zúčastnili zástupci stran z 17 zemí, mj. z Estonska, Japonska, Čínské lidové republiky, Korejské lidově demokratické republiky, Ázerbajdžánu, Arménie, Bangladéše, Běloruska, Podněsterské moldavské republiky a Ukrajiny⁶⁷. Z ČR byli na kongres pozváni zástupci SPR-RSČ, což v národoveckém spektru vyvolalo diskuse o tom, zda je tato strana vzhledem k jejímu úpadku skutečně důstojným zástupcem ČR na takové akci⁶⁸.

6. Soudobá spolupráce v rámci demonstrací pravicově extremistických hnutí

V této kapitole budou popsány kontakty organizací, které se setkávají v rámci příležitosti k širšímu hnutí na masových demonstracích. Vzhledem k předchozí kapitole o politických stranách i k následujícím kapitolám o osvětově-kulturních a militantních uskupeních je třeba zdůraznit, že se jedná o analytické rozdělení, protože v realitě se právě na těchto akcích hnutí zúčastňují jak zástupci politických stran, tak i stoupenci militantních uskupení. Jako nejvýznamnější projev transnacionální spolupráce lze přitom identifikovat vzájemnou podporu na pravidelných demonstracích.

⁶⁵ European Alliance for Freedom, Board, 2012, available at: <http://www.eurallfree.org/?q=node/66>

⁶⁶ Hübner, Carsten Rechte Reisegruppe in Fernost, Rechte Rand, Nr. 126, 2010.

⁶⁷ Маринина, Кира, 20 мая 2010 года под эгидой Либерально-демократическая партия России состоялся IV Всемирный конгресс патриотических партий, 2010, available at <http://ldprpmr.com/allarticles/21-analitika/82-kongress.html>.

⁶⁸ Moravský patriot, Vlastenecký reprezentant, 2010, available at: <http://www.republikani-jmk.com/node/72>

Důležitou roli při integraci středoevropského neonacistického spektra sehráli němečtí neonacisté. Ti pravidelně pořádali smuteční shromáždění spojené s pochodem v bavorském městě Wunsiedel, kde se nacházel hrob nacistického válečného zločince Rudolfa Hesse. Ten byl již delší dobu chápán v západní Evropě jako „mírotvorce“ usilující o spolupráci mezi árijskými národy s ohledem na jeho úlet do Spojeného království v roce 1941. Přestože vůči slovanským národům je Hessův odkaz sporný, zúčastnili se těchto akcí i čeští neonacisté. V roce 2004 měli na demonstraci vystoupit zástupci Národního odporu z ČR. Pořadatel Jürgen Rieger však požadoval, aby se v projevu omluvili za tzv. Benešovy dekrety (na jejich základě byli po druhé světové válce odsunuti Němci z Československa). Tehdy to čeští neonacisté odmítli, protože za tyto akty necítili odpovědnost. Později se však již od Benešových dekretů distancovali, což umožnilo další rozvoj přeshraniční spolupráce⁶⁹. Naopak význam pochodů ve Wunsiedlu (i v důsledku státní represe) postupně upadal a v roce 2011 pozbyl významu, když byl hrob Rudolfa Hesse odstraněn. Zemřel i Jürgen Rieger, jeden z hlavních organizátorů pochodu.

Další z platforem spolupráce se stal Fest der Völker, který je pořádán v Durynsku. Již prvního ročníku v roce 2005 se zúčastnili i zástupci Slovenské pospolitosti, z nichž jeden popsal zážitky z festivalu následovně: *„Účelom festivalu bolo upevniť kamarátstvo a prehľbiť spoluprácu medzi národovcami z celej Európy. Cieľom festivalu bolo tiež poukázat' na našu jednotu a spoločné hodnoty Európskej civilizácie, ktoré chceme uchovať pre nasledujúce generácie, no i na naše spoločné problémy. Medzi pozvanými hosťami z celej Európy bola pozvaná aj Slovenská pospolitosť - národná strana, ktorá na festivale zastupovala slovenské národné sily. Slovenská pospolitosť - národná strana na festival vyslala štvorčlennú delegáciu. Cesta na festival národných síl v Jene začala v piatok. Po príchode do mesta Jena sme boli ubytovaní v miestnom sídle NPD. Veľa sme sa však nevyspali, pretože do neskorej noci prebiehali rozhovory s národovcami z Bulharska, Nemecka, Grécka, Anglicka, Holandska a Švédska. Ráno sme vyrazili na miesto stretnutia. Cestou došlo k potýčkam so skupinkami zblúdilej sfetovanej mládeže, ktorej bolo jasne vysvetlené, že pre poval'ačov, fet'ákov a narkomanov niet miesta. Festival začal v dopoludňajších hodinách, no pôvodne avizované námestie v centre Jeny museli organizátori po*

⁶⁹ Carstens, Frank, Když se z nepřátel stanou přátelé. Konfliktní linie německých a českých neonacistů. In: Kulturbüro Sachsen, Heinrich Böll Stiftung (ed.): Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR). Dresden: Weiderdenken – Heinrich Böll Stiftung, 2009, p. 46.

problémoch s miestnymi úradmi vymeniť za odľahlejšie parkovisko na periférii mesta. Aj preto organizátori prisľúbili opakovanie festivalu v meste Jena každoročne počas nasledujúcich desiatich rokov. Na stretnutí sa zúčastnilo asi 1500 národovcov z celej Európy. Program festivalu spočíval z prejavov pozvaných hostí, ktoré striedali vystúpenia hudobných skupín. Úvodné slovo patrilo Frankovi Schwarzdovi z NPD. Nasledoval prejav nášho starého priateľa Claudiu Mihutu z rumunskej organizácie Noua Dreapta. Po ňom so svojimi prejavmi vystúpili Holanďan Constant Custers, Angličan Stephen "Swiny" Swinfen, Nemec Patrik Wieschke, Holanďan Tim Mude, Maďar Zolt Elek Illes, Bojan Rasate z bulharskej organizácie BNS, Švéd Thomas Ölund. Po ňom s prejavom vystúpil člen delegácie Slovenskej pospolitosti – Národnej strany. Zverechné prejavy mali Talian Giovanni Di Blasi a Grék z Golden Dawn Nick Giohalas. Mimo oficiálnej časti ešte s prejavom vystúpili Rus, Švajčiar a Rakúšan. Prejavy boli striedané vystúpeniami hudobných skupín - Indiziert zo Švajčiarska, Brigada M z Holandska, Nemesis zo Škótska, System Coffin z Nemecka, Verzszerzodes z Maďarska, Nothung zo Švédska, Defiance z Francúzska, Before the War zo Slovenska a Legion of Thor z Nemecka.⁷⁰ Pozdýchších ročníkú Festivalu národú se zúčastňovali i zástupci Národného odporu či Dělnickej strany⁷¹.

Dalším významným miestem setkávání evropských pravicových extremistů se staly každoroční únorové pochody v Drážďanech, pořádané oficiálně jako vzpomínka na oběti bombardování města v roce 1945. Pořadatelem akce je organizace Junge Landsmannschaft Ostdeutschland - Landesverband Sachsen/Niederschlesien (JLO). Její kořeny je třeba hledat v mládežnické organizaci Junge Landsmannschaft Ostpreußen, která vznikla v roce 1991 při vyhnaneckém svazu Landsmannschaft Ostpreußen. Ten ovšem, jak uvádí i vnitřní zpravodajská služba v Sasku, nebyl extremistický a v roce 2000 se od mládežnické organizace (která naopak v roce 1999) pravicově-extremistické tendence vykazovala, jasně oddělil. Následně pak v roce 2006 soudně vymohl, že JLO nesmí mít kvůli nebezpečí záměny v názvu slova Landsmannschaft Ostpreußen. Proto se JLO v roce 2006 nechalo registrovat stávající název⁷².

⁷⁰ Slovenská pospolitost, Fest der Vöelker / Festival národov. 11. júna 2005, Jena / Nemecko, 2005, available at: <http://www.pospolitost.org/SP/nasa%20cinnost/akc05/jena.html>

⁷¹ Nejvyšší správní soud České republiky, Pst-1/2009, 2010, available at: http://www.nssoud.cz/docs/Delnicka_strana_original.pdf

⁷² Staatsministerium des Innern, Verfassungsschutzbericht 2011, Dresden: Freistaat Sachsen, 2012, p. 93-94. Available at: http://www.verfassungsschutz.sachsen.de/download/VSB_2011_Pressefassung_END.pdf

JLO je podle Zemského úřadu na ochranu ústavy v Sasku pravicově extremistickou organizací. Tvoří ji údajně jen asi kolem 20 lidí⁷³. Nicméně hlavní akce, kterou od roku 1999 pořádají – Treuermarsch se zúčastňují tisíce neonacistů z Německa i ze sousedních zemí, včetně České republiky či Slovenska. Pochody jsou blokovány odpůrci pravicového extremismu a útočí na ně militantní antifašisté.

Jeden z účastníků z ČR (který má podle vlastního vyjádření německé předky) na stránce Dělnické strany sociální spravedlnosti o útocích levice na pochod v roce 2011 napsal: *„Nechápu zbytečné bojůvky levicových násilníků. Nechápu důvody, které je vedou k tomu, aby špinili památku nevinných. Nebo si snad mám myslet, že jejich "vzpomínka" na oběti náletu na Drážďany je lepší než poklidný vzpomínkový pochod nacionalistů? Ne, to po mne nikdo nemůže chtít. V zapalování popelnic a vytváření chaosu nevidím rozhodně nic důstojného. Po mých předcích mi v žilách koluje mimo české také německá krev. A věřte tomu, že německá část naší rodiny to za války i po válce neměla jednoduché. Babička a dědeček, kteří byli v té době již v důchodovém věku, se nikdy do žádných sporů s nikým nepouštěli a žili si svým spokojeným životem. Přesto jim byl poválečným komunistickým režimem zabaven majetek a byli odsunuti. Nikoho nezajímalo, že celý svůj život prožili v Čechách a odvedli zde spoustu tvrdé práce. Zkrátka to byli Němci. Již nikdy jsme je neviděli. Česká větev našeho rodu zůstala zde a oni, staříci, museli nuceně odejít do neznáma. Chce mi také někdo zakazovat, abych na ně s láskou vzpomínal?“*⁷⁴

Drážďanské vzpomínkové pochody inspirovaly i neonacisty v ČR a na Slovensku, aby uspořádaly podobné akce. V roce 2009 se v českém městě Ústí nad Labem blízko hranic s Německem konal pochod na památku obětí spojeneckého bombardování (ve městě zahynuli čeští i němečtí civilisté), pořádaný autonomními nacionalisty. Měla jej navštívit početná německá výprava, nakonec však byla účast slabá. Pochod tradici nezahájil. Podobně dopadl i obdobně koncipovaný pochod v Nových Zámkách na Slovensku⁷⁵.

V ČR mají větší mezinárodní význam prvomájové pochody, např. pochodu v roce 2011 (pořádaného Dělnickou mládeží) se zúčastnili zástupci Národně demokratické strany Německa, rakouské Národní

⁷³ Staatsministerium des Innern, 2012, p. 94.

⁷⁴ Hübl, Jan, K událostem v Drážďanech, DSSS Sever, 2011, Available at: <http://www.radnice-litvinov.cz/2022011>

⁷⁵ Miroslav Mareš, Transnational Activism of Extreme Right Youth in East Central Europe, Paper (first draft) for the International Conference “Far right networks in Northern and Eastern Europe”, Uppsala University 25-27 March, 2010, pp. 8-9. Available at: <http://www.anst.uu.se/matwe309/Mares.pdf>

lidové strany, Ľudové strany – Naše Slovensko a polských autonomních nacionalistů⁷⁶. Demonstrace byla uskutečněna pod heslem „Zastavme invazi cizích pracovních sil“, pod stejným heslem se tentýž konala i demonstrace v německém Heilbronn, kde byli přítomní i zástupci DSSS⁷⁷.

Nejvýznamnější mezinárodní akcí ve středovýchodní Evropě jsou však již zmíněná setkání v Budapešti. Jsou nazvána „Den cti“ a připomínají německo-maďarskou obranu Budapešti před sovětskými vojsky v roce 1945. Zúčastňují se jich příslušníci různých politických organizací z Maďarska i z celé Evropy⁷⁸, v roce 2011 to byli i zástupci Slovenské pospolitosti. Jeden z delegátů SP přitom napsal: *„Nakoniec by som chcel zdôrazniť, že aj keď sa v tomto prípade jednalo o obrancov Budapešti, v podstate sa mohlo jednat' o obrancov, ktoréhokoľvek mesta, ktorí neváhali obetovať svoje životy pri obrane svojej vlasti. Ako zdôraznil jeden z rečníkov, v tom nie je medzi obrancami Budapešti a Stalingradu žiaden rozdiel.“*⁷⁹

Je možné, že do budoucna bude narůstat mezinárodní význam Pochodu nezávislosti, který se koná v listopadu v Polsku. V roce 2011 jej pořádali Všepolská mládež a Národně-radikální tábor. Kromě členů řady polských organizací zúčastnili i zástupci zahraničních uskupení – z Itálie Forza Nuova, ze Španělska Democracia Nacional, ze Švédska Nordisk Ungdom, z Maďarska Jobbiku a Mládežnického Hnutí 64 žup, ze Srbska SNP 1389, Slovenského Hnutí Obrody, Ukrajinského národního shromáždění – Ukrajinské národní sebeobrany (UNA-UNSO), běloruské organizace Svoboda a českých, ukrajinských, běloruských a litevských autonomních nacionalistů⁸⁰. Je přitom možné zmínit, že proti pochodu se vytvořila i mezinárodní koalice militantních antifašistů, kteří se pokoušeli pravicové extremisty napadat.

---

⁷⁶ Ministerstvo vnitra České republiky (2012): Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2011, Vyhodnocení plnění koncepce boje proti extremismu pro rok 2011 a Koncepce boje proti extremismu pro rok 2012. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. Available at: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

⁷⁷ Deutsch-Böhmischer Freundkreis, 1. Mai Demonstration im Mährischen Brünn, 2011, Available at: <http://nwnbay.org/svoboda-freiheit/?m=201104>

⁷⁸ Schiedel 2011, p. 84.

⁷⁹ RS, Roman, Deň cti 2011, Blog SP, 2011, Available at: <http://pospolitost.wordpress.com/2011/03/15/den-cti-2011/>

⁸⁰ Redakcja Autonom.pl, Marsz Niepodległości 2011 – Relacja, 2011, Available at: <http://autonom.pl/index.php/relacje/z-kraju/1445-marsz-niepodlegosci-2011-relacja>

Některé pravicově-extremistické subjekty ze středovýchodní Evropy se zapojily i do sjednocujících panevropských islamofobních projektů, které mají těžiště v západní Evropě a je sporné je řadit do oblasti pravicového extremismu jako celku. Již v roce 2007 se čeští členové Národní strany účastnili zakázané protiislámské demonstrace v Bruselu. Předsedkyně Národní strany Petra Edelmannová participovala na Kongresu proti islamizaci v Kolíně nad Rýnem v roce 2009⁸¹.

7. Soudobá spolupráce pravicově extremistických osvětových organizací a médií

Do středovýchodní Evropy pronikly i různé transnacionální osvětově-mediální projekty, které zde vytvořily národní sekce, ať se již jedná o krajně pravicový informační portál Altermedia nebo o encyklopedii Metapedia, která představuje nacionalistický konkurenční projekt k Wikipedii. Bilaterálně spolupracují i redakční kolektivy intelektuálně zaměřených periodik, např. česká Národní myšlenka a polská Polityka narodowa⁸². Širší geografický přesah mají návštěvy předních pravicově extremistických ideologů, např. Davida Duke ve střední Evropě⁸³.

V posledních letech se ve středovýchodní Evropě projevuje i vliv moderních italských nefašistických intelektuálních a strategických trendů. Nové intelektuální podněty se snaží šířit internetová stránka Zentropa. Kolem ní se vytvořily i organizační struktury, a to i mimo Itálii. Určité kontakty měla Zentropa k autonomním nacionalistům v Severním Porýní – Vestfálsku a jejich organizaci Generace Z. Tito lidé zase udržovali kontakty s autonomními nacionalisty a Národním odporem v Praze, což bylo příčinou založení Zentropa Klan Czechia – Generace Z v roce 2009⁸⁴.

Z Itálie se do středovýchodní Evropy šíří i vliv hnutí Casapaund, které usiluje o nové sociální přístupy. Zaměřuje se na ochranu širších vrstev evropských národů před dopady nadnárodního kapitalismu. Podporuje i obsazování nevyužívaných budov. Pořádá kulturní programy a vzdělávání

---

⁸¹ Mareš, Vejvodová 2010, p. 136.

⁸² Národní myšlenka, Polityka Narodowa, 2010, available at: <http://www.narmyslenka.cz/rservice.php?akce=tisk&cisloclanku=2010080053>

⁸³ Mareš, Vejvodová 2011, Transnacionální dimenze soudobého českého neonacismu, p. 84.

⁸⁴ Recherche Nord, »Kampftag der Nationen« am 1. Mai in Tschechien, 2009, available at: http://recherche-nord.com/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=231&Itemid=234

svých příznivců. Nabízí jim široké spektrum volnočasových aktivit. Snaží se působit i ve studentském prostředí.⁸⁵

Na Ukrajině se dne 12. května 2012 uskutečnila konference, organizovaná tamním hnutím Autonomní odpor. Zúčastnili se jí zástupci běloruské organizace Pravý svaz, Litevského svazu národní mládeže, ruské organizace Volnost a Autonomních nacionalistů Novosibirsk. Hlavním řečníkem však byl zástupce Casapound Italia. Ne konferenci byly diskutovány nové formy veřejné agitace, včetně street artu a zdravého životního stylu.⁸⁶

8. Soudobá spolupráce hudební subkulturní pravicově-extremistické scény

V současné středovýchodní Evropě je stále aktivní subkultura skinheads, i když již nemá v pravicově extremistickém spektru natolik dominantní roli, jakou měla v 90. letech. Její straší i noví příslušníci navštěvují koncerty, které jsou v posledních letech pořádány v regionu především v Maďarsku, menší akce jsou však i v dalších zemích (byť jsou, zvláště v ČR, pod dohledem bezpečnostních složek). Skinheads ze středovýchodní Evropy navštěvují i akce mimo region, např. každoroční Veneto summer fest v Itálii, pořádaný Veneto fronte skinheads⁸⁷. Nový subkulturní proud – autonomní nacionalisté – je vázán na různé styly hudby, než je tradiční skinheadský rock (např. nazi hip hop), ty však ve středovýchodní Evropě nejsou příliš rozvinuty.

Jako specifická forma kulturně-politického vyjádření mladých pravicových extremistů a fotbalových chuligánů se objevil v posledních letech hard bass. Hardbass má kořeny v techno-scéně v 90. letech, jeho vznik tedy není spjat s pravicovým extremismem (naopak byl vázán spíše na levicovou alternativní kulturu). Vznikl v prostředí hard trance v západní Evropě, v techno-scéně se mu říká i

⁸⁵ Mareš, Miroslav a kol. (2011): České militantní neonacistické hnutí (aktuální trendy). Praha: Ministerstvo vnitra ČR, pp. 18-20, available at: <http://www.mvcr.cz/clanek/studie-ceske-militantni-neonacisticke-hnuti-aktualni-trendy.aspx>

⁸⁶ J., Ukraina: Międzynarodowa konferencja nacjonalistów, Autonom.pl, Available at: <http://autonom.pl/index.php/relacje/z-zagranicy/1607-ukraina-miedzynarodowa-konferencja-nacjonalistow>

⁸⁷ Mareš, Miroslav – Vejvodová, Petra, Transnacionální dimenze soudobého českého neonacismu, Mezinárodní vztahy, roč. 46, č. 1, p. 86.

hardstyle⁸⁸. V Německu a v Nizozemí se již kolem poloviny prvního desetiletí 21. století utvořily malé skupinky gabberů (vyznavačů tvrdého techna) s pravicově extremistickou orientací.

Zřejmě nezávisle na nich se v roce 2010 začal rozvoj hardbassu v prostředí Straight Edge (SxE) a poté i ultrapravicových chuligánů v Rusku. Zde byl spojený s tancem na veřejném prostranství, obchodech a provozovnách a měl propagovat zdravý životní styl formou zábavy. Následně došlo k expanzi tohoto stylu do střední a východní Evropy v roce 2011 (Ukrajina, ČR, Slovensko, Srbsko). Příznivé ohlasy se objevily i z Velké Británie a dalších zemí⁸⁹.

Cílem hard bassu je provokovat a současně stmelovat mladé pravicové extremisty kolem „rebelského“ stylu. Tvrdá hudba a razantní pohyby v rámci kolektivního tance utvrzují účastníky v pocitech provokace vůči establishmentu a dominance v rámci lokality, celkově působí gang tancující hardbass (masky, pohyby, symbolika) zastrašujícím dojmem na okolí a nepřátele. V doprovodných textech i ve vzhledu se objevují i pravicově extremistické symboly (neonacistická „šifra“ 14-88). Hardbass je propagován na PEX-stránkách v kontextu odkazů na další PEX symboly a ideologie.⁹⁰ V roce 2012 však došlo k jeho úpadku, mj. proto, že se stal terčem kritiky ze strany tradicionalistů v krajně pravicovém spektru jako neúčinná a diskreditující forma propagandy.

Ve středovýchodní Evropě má poměrně stabilní pozici nacionálně socialistická black metalová a pagan metalová scéna s pravicově-extremistickým zaměřením. V rámci této subkultury jsou uskutečňovány mezinárodní koncerty a probíhají i další standardní formy subkulturní komunikace (rozhovory v zinech, odkazy z webových stránek apod.). Několik uskupení ze států středovýchodní Evropy je i členem volné struktury The Pagan Front⁹¹.

⁸⁸ Roman, Encyklopedie taneční hudby, Techno.cz, 2008, Available at: <http://www.techno.cz/clanek/25799/10.-dil-hardcore-sbijecka-je-moje-pomalejsi-segra>

⁸⁹ Mareš, Miroslav, Extremistická symbolika. Prezentace pro Výcvik specialistů Služby kriminální policie a vyšetřování problematiky extremismu, Brno, Vyšší policejní škola MV v Brně, 24. 11. 2011

⁹⁰ Mareš 2011, Extremistická symbolika.

⁹¹ Metapedia, The Pagan Front, 2012, http://en.metapedia.org/wiki/The_Pagan_Front

9. Soudobá spolupráce militantního pravicově extremistického spektra

Militantní spektrum spolupracuje jak v ideově-strategické rovině, když vytváří transnacionální struktury, tak při přímém násilném prosazování zájmů pravicových extremistů. V zemích středovýchodní Evropy mají již od devadesátých let pobočky mezinárodní neonacistické organizace, především Blood & Honour (zvláště silná je v Maďarsku⁹²). V souvislosti s pracovní emigrací do západní Evropy a USA se někteří aktivisté ze středoevropských zemí zapojili do tamního dění, současně však ovlivňují i scénu v domovském regionu (např. poskytováním hostingu webových stránek)⁹³.

Z Německa se do středovýchodní Evropy (do České republiky a na Slovensko a pak dále na Ukrajinu a do Ruska) rozšířil koncepty Národního odporu a Freie Kameradschaften, které umožňují kombinaci stranickopolitického angažmá i militantních aktivit. Projevilo se to i vzájemnou podporou při protiromských nepokojích, kterých se např. v České republice v letech 2008-2011 zúčastnili čeští, slovenští i němečtí neonacisté⁹⁴.

Ke spolupráci neonacistů bylo potřebné i vyjasnění ideových otázek. V tomto směru hraje důležitou roli i dokument, který se v německé verzi nazývá „Grundlegende Vereinbarung zwischen böhmisch/mährischen (tschechischen) und deutschen Kameradengruppen“, v české pak „Základní úmluva mezi českými a německými kamarády“. Uvádí se v něm: *„V rámci neformálního setkání mezi kamarády z Česka a Německa/Rakouska jsme se shodli na následujících základních principech a společné politice. Tato dohoda se týká všech kamarádů a kamarádských spolků, které aktivně operují a vystupují pod hlavičkou hnutí Národního odporu na území Českých zemí na straně jedné a Národního Odporu Německa a Rakouska na straně druhé.*

⁹² Athena Institute, Blood & Honour, available at: <http://athenainstitute.eu/en/map/olvas/23>

⁹³ The Sunday World, The Nazi Piece of Work, The Sunday World, 2012, <http://www.sundayworld.com/columnists/index.php?aid=10005>

⁹⁴ Deutscher Bundestag, 17. Wahlperiode, Drucksache 17/9120,

Antwort der Bundesregierung auf die Kleine Anfrage der Abgeordneten Ulla Jelpke, Dr. Lukrezia Jochimsen, Petra Pau, weiterer Abgeordneter und der Fraktion DIE LINKE. Drucksache 17/8901, 2012, p. 5, available at: <http://dipbt.bundestag.de/dip21/btd/17/091/1709120.pdf>

- a.**
- 1. Benešovy dekrety byly vytvořeny na základě odporujícímu mezinárodnímu právu. Byly nařízeny svévolným rozhodnutím spojeneckých vítězných mocností bez souhlasu nejen německého, ale i českého obyvatelstva. Proto považujeme tyto dekrety za neplatné.*
  - 2. Pokud se tyto dekrety dotýkají výhradně obyvatel Čech a Moravy (Česka), leží na českých kamarádech jejich zrušení urychlit a uskutečnit; mohou přitom počítat s bezmeznou podporou z německé strany.*
  - 3. Tam, kde Benešovy dekrety měly za následek vraždy, utrpení a vyvlastnění Němců, deklarujeme jednomyslně, že uděláme vše, co je v našich silách, aby byl tento protiprávní stav ukončen. Práva tehdejšího i současného německého lidu či jejich potomků v Sudetech by měla být obnovena.*
  - 4. K tomu také prohlašujeme, že tehdejší obyvatelé Sudet i jejich potomci mají právo v Sudetech svobodně žít a bydlet.*
  - 5. Neoprávněně vyvlastněný majetek by měl být vrácen.*
  - 6. Tam, kde by nabytím majetku následně vznikl konflikt, měl by odpovědný stát zřídit restituční fond, ze kterého bude kompenzována vzniklá materiální ztráta. Právo na příslušné vyrovnání budou mít buďto němečtí nebo čeští vlastníci.*
  - 7. V případě střetu zájmů budou z obou národních skupin rovnoměrně ustanoveny komise na základě vzájemného respektu, které ze vzniklé situace vypracují právoplatné řešení.*
- b.**
- 1. Výše uvedená dohoda je určena k bezproblémové a zdárné spolupráci mezi skupinami sociálního a národního Odporu a všech jejich představitelů.*
  - 2. To vše je nutné především k tomu, aby se vyloučila vzájemná rozdílná a bezectná prohlášení nebo činy. Jen takto může pokračovat spolupráce v souladu se strategickými cíli „Evropy národů“.*
  - 3. V tomto smyslu záměrně stavíme na tradici Německé říše a spojenců říše jako jádra a opory Evropy. Nepřátelskou mocí páchanou zkázu na našich národech skrze biologické a ekonomické zatěžování cizími vlivy může zastavit jen náš společný boj.*
  - 4. My, české a německé kamarádské skupiny, jsme se dohodly na oboustranné podpoře a na poskytnutí vzájemné pomoci kdekoliv je to možné.*
  - 5. Tato smlouva slouží ke společnému ukončení otroctví našich národů, do kterého je uvrhla poválečná nadvláda spojeneckých vítězných mocností a povede také k odstranění jejich zákulisních sil (nadanárodní finančnictví). Tím má být položen základ vzájemné úcty k prosazované politice, která bude*

sloužit lidem, bude dbát na nezávislost a národní svébytnost společníků a vytvoření panevropské odpovědnosti“⁹⁵.

I v militantním spektru se projevují vlivy z východu, především z Ruska. Neonacistický terorismus v Rusku (zvláště Militantní křídlo RNSP), inspirace pro celosvětový neonacismus. Rusko je důležitou základnou neonacismu, nedávno zde byly odhaleny vražedné gangy a působí zde i teroristické ultrapravicové organizace. Sousedství „ruská cesta“ se stalo populární jako označení pro neonacistické brutální násilí a terorismus i ve střední Evropě⁹⁶. Inspirace však přichází i zevnitř regionu, jako např. ukázaly příznivé reakce neonacistů v ČR na činnost Death Squad v Maďarsku (ta je odpovědná za vraždy, žhářské útoky a střelbu na Romy)⁹⁷. O něm věděl i jeden z pachatelů žhářského útoku na dům obývaný Romy v ČR ve Vítkově, při němž byla těžce popálena dvouletá dívka. Tento útok ve vnitřní komunikaci se členy neonacistického hnutí srovnával s teroristickou kampaní v Maďarsku⁹⁸. Ve střední Evropě a ve východní Evropě dochází i k paramilitárnímu výcviku s mezinárodní účastí⁹⁹. Vůči státům středovýchodní Evropy se ve svém manifestu stavěl pozitivně i norský ultrapravicový terorista Anders Breivik, který chtěl zdejší země zařadit do tzv. nordické unie. Na seznamu lidí, kterým poslal svůj manifest, bylo i několik desítek jmen ze střední Evropy. V tomto prostoru si obstarával i zbraně¹⁰⁰. Naopak část zdejších aktivistů z rasistické scény ocenila jeho čin, např. česká organizace White Media¹⁰¹.

Mezinárodní prvek může být přítomný i u situačního násilí, když se v některých lokalitách vytváří multinárodní pravicově-extremistické party (např. složené z Čechů a Slováků dlouhodobě usazených v ČR). Příkladem je účast slovenského neonacisty Lukáše Vorobeľa na násilném útoku na odpůrce

⁹⁵ Národní odpor, Základní úmluva mezi českými a německými kamarády, 2009, Deutsch-Böhmischer Freudenkreis, available at: http://www.nwnbay.org/svoboda-freiheit/CZ/?page_id=25

⁹⁶ Laryš, Martin – Mareš, Miroslav, Right-Wing Extremist Violence in the Russian Federation. Europe-Asia Studies, Vol. 63, No. 1, 2011, pp. 129-154.

⁹⁷ Athena Institute, Death Squad (The Roma Serial Killer Group), 2012, available at: <http://www.athenainstitute.eu/en/map/olvas/34>

⁹⁸ Krajský soud Ostrava, Rozsudek 6-To-19/2011-4377, 2011, p. 51

⁹⁹ Ministerstvo vnitra České republiky, Extremismus. Souhrnná situační zpráva. 2. čtvrtletí roku 2012, Praha: MVČR, 2012, p. 7, available at: <http://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-extremismu.aspx>

¹⁰⁰ Berwick, Andrew, 2083, A European Declaration of Independence, London: De Laude Novae Militiae.

¹⁰¹ Mareš, Miroslav, Může norský masový vrah Breivik inspirovat české neonacisty? Idnes, 2012, available at: http://zpravy.idnes.cz/soud-breivik-komentar-miroslav-mares-dw5-/domaci.aspx?c=A120421_1767128_domaci_kot

neonacismu ve Strakonících dne 10. 5. 2008¹⁰². V soudním protokolu je čin popsán následovně: „Obviněný L. V. společně s obviněným M. V. čin spáchali tím, že dne 10. 5. 2008 v době od 01.45 hodin do 02.10 hodin ve S. v prostoru u ulic ..., oba vykřikovali nacistické heslo „Sieg Heil“, zvedali pravicí ve znamení nacistického pozdravu, vykřikovali hesla „Židi do plynu“ a „More Jude“ a poté, když je na nevhodnost chování upozornil poškozený J. Š., a přiběhl k nim, došlo ke krátké fyzické rozepři, při které poškozený J. Š. strhl obviněného M. V. na zem, tato fyzická rozepře skončila a během rozhovoru mezi obviněným L. V., obviněným M. V., J. Š. a S. V., obviněný L. V., aniž by byl jakkoliv ohrožován, bodl zezadu útočným nožem o celkové délce 240 mm a délce čepele 125 mm střední silou do krku poškozeného J. Š., srozuměn, že při použití dýky a bodnutí do krku může přepadeného usmrtit a poškozenému J. Š. způsobil bodnořeznou ránu vzadu na krku ve vzdálenosti přibližně 3 cm od střední čáry vlevo, délky 2 – 3 cm jdoucí zleva shora doprava dolů a pronikající dopředu doprava a dolů, protínající jednu z velkých žil, třetí meziobratlovou ploténku, lehce přerušující zadní provazce míšní vlevo a výrazně vpravo a končící na pravém meziobratlovém otvoru s epidurálním krevním výronem s dosud trvajícím pracovní neschopností u poškozeného se závažnými trvalými následky, a pokud by poškozenému J. Š. nebyla poskytnuta odborná a následná specializovaná lékařská péče, byl ohrožen na životě zástavou dýchání a velkou krevní ztrátou a infekčním zánětem míšního vaku a únikem mozkomíšního moku s možným vznikem útlaku kmene mozku, kdy při možném protěti krkavice by nebylo možno život zraněného zachránit, obviněný M. V. zaútočil zezadu na poškozeného S. V., který uchopil čepel dýky, se kterou útočil obviněný L. V. a obviněný M. V. dalším nožem způsobil poškozenému S. V. řeznou ránu pronikající pravým ušním boltcem velikosti přibližně 4 cm, přičemž obviněný M. V. má po dobu nejméně 4 roků do současné doby na těle vytetován nacistický symbol jednotek SS, železný válečný kříž, v jehož středu je umrlčí lebka, užívaný jako symbol jednotek SS a obviněný L. V. od přesně nezjištěné doby do současnosti má na těle vytetován hákový kříž“¹⁰³. Slovenský pachatel byl v ČR odsouzen pro pokus vraždy na 12 let, jeho český komplic na 3 léta¹⁰⁴.

¹⁰² Janouš, Václav, Chtěl jsem mu dát pěstí, ale měl jsem v ní dýku, hájil se neonacista, Idnes, 2008, available at: http://zpravy.idnes.cz/chtel-jsem-mu-dat-pesti-ale-mel-jsem-v-ni-dyku-hajil-se-neonacista-p8i-/krimi.aspx?c=A081210_104412_krimi_cen

¹⁰³ Nejvyšší soud ČR, 7 Tdo 987/2009, 2009, available at http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/080A35ECA11C3248C1257A4E00679369?openDocument&Highlight=0,7,tdo,987/2009

¹⁰⁴ Tamtéž.

10. Finanční aspekty transnacionální spolupráce pravicových extremistů

Pravicově extremistické organizace využívají transnacionální spolupráci i k celkovému vylepšení finanční situace této části politického spektra a současně se přeshraničními finančními tra. Na evropské stranickopolitické úrovni je patrná snaha získat díky vytvoření krajně pravicové eurostrany finanční prostředky z evropského rozpočtu, které je pak možné využívat pro další rozvoj spolupráce krajní pravice na evropské úrovni i pro propagační účely.

U různých osvětových organizací hrají důležitou roli nadace, které působí v mezinárodním prostředí, a podporují vzdělávací a propagační aktivity. Ve střední Evropě takové silné nadace nevznikly, avšak zasahují sem nadace se sídlem v západní a severní Evropě. Významnou nadací je v tomto směru Kontinent Evropa Stiftung, která byla založena švédským aktivistou Patrickem Brinkmannem a představuje jisté intelektuální společenství se vztahem k pravicovému extremismu¹⁰⁵. Podle určitých informací jednal v roce 2008 německý zástupce nadace i s představiteli české Dělnické strany¹⁰⁶.

Přímá finanční podpora pravicovým extremistům v Maďarsku a na Slovensku směřovala i od nacionalistických post-fašistických kruhů z emigrace v západních zemích, a to zvláště v 90. letech. V současnosti se vytváří sítě nových emigrantů ze střední a východní Evropy v západní Evropě a USA, kteří spolufinancují společné projekty (např. provoz webových stránek). Spekuluje se i o finanční pomoci některých německých extremistických vyhnaneckých svazů pravicovým extremistům podporujícím revizionismus ve střední Evropě.

Finanční spolupráce je uskutečňována i v rámci transnacionální pomoci vězněným aktivistům, ať již se tak děje prostřednictvím přímých finančních transferů anebo zprostředkováním právních služeb a propagandistickou činností (která ušetří obdobné náklady jiným organizacím). Ve středovýchodní

---

¹⁰⁵ Deutscher Bundestag, Drucksache Drucksache 16/11138.

Antwort der Bundesregierung auf die Kleine Anfrage der Abgeordneten Christian Ahrendt, Dr. Max Stadler, Gisela Piltz, weiterer Abgeordneter und der Fraktion der FDP – Drucksache 16/10950, 2008. Available at: <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/16/111/1611138.pdf>

¹⁰⁶ Recherche Nord, 16.08.2008 / Hradec Králové (CZ): Gentle breeze over Europe, available at: http://recherche-nord.com/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=103&Itemid=98

Evropě působila ve prospěch proněmecky orientovaných pravicových extremistů i německá organizace Die Hilfsorganisation für nationale politische Gefangene und deren Angehörige e.V., která byla v roce 2011 v Německu zakázána¹⁰⁷.

Mezinárodní spolupráce posiluje i finanční obrat a zisk v rámci pravicově extremistických obchodů zaměřených na příznivce white power music či značkového oblečení. Pokud např. středoevropské a východoevropské hudební skupiny poskytnou svoje CD do internetových obchodů v USA, zvýší tím svoje přímé zisky i zisky provozovatele obchodu, který navíc může čísta zisku dát i na podporu transnacionálních organizací. Naopak např. zájem západoevropských pravicových extremistů ze západní Evropy je může přivést k tomu, najmout si pro svoje krádež takových předmětů osoby ve střední Evropě (jak ukázal případ krádeže kovové brány s nápisem „Arbeit macht frei“ z památníku koncentračního tábora v Osvětimi, zorganizovaný švédským neonacistou Andersem Högströmem v roce 2009 za pomoci polských kompliců¹⁰⁸).

11. Závěr

Jak vyplynulo z předchozího textu, projevují se ve středovýchodní Evropě rozličné vektory šíření pravicově-extremistických trendů. Zvnějšku to jsou vektory šíření ze západu (zvláště Německa) a jihu (zvláště Itálie), případně i ze vzdálenějších oblastí (USA, UK). Německým vlivem je např. koncept Národního odporu, italským vlivem Casapound a angloamerickým skinheads. Východní vliv přichází hlavně z Ruska (militantní neonacismus, hardbass). Uskupení ze střední Evropy se podílejí jako rovnoprávní partneři i na celoevropských sjednocujících projektech (včetně panevropských politických stran). Uvnitř regionu se vytvořily specifické formy pravicově-extremistických struktur, které mají i dimenzi mezinárodní inspirace, mj. paramilitární stranické jednotky a masové protiromské nepokoje. Tyto formy též představují hlavní bezpečnostní hrozbu, spolu se zárodky ultrapravicového terorismu a s paramilitárním výcvikem v regionu středovýchodní Evropy i ve východní Evropě. V části pravicově-extremistického spektra scény přetrvávají tradiční nacionalistické spory, nicméně zvláště mladá subkulturní a neonacistická generace je již překonala.

¹⁰⁷ Bundesministerium des Innern, Verbot rechtsextremistischer Vereine, 2011, available at: <http://www.bmi.bund.de/DE/Themen/Sicherheit/Extremismus/Vereinsverbote/vereinsverbote.html?nn=109628>

¹⁰⁸ Romea, ČTK, Poles send Swedish neo-Nazi Högström home to prison for Auschwitz sign theft 2011, available at: http://www.romea.cz/english/index.php?id=detail&detail=2007_2143

To může přinést zintenzívnění transnacionální spolupráce pravicových extremistů ve středovýchodní Evropě v budoucnu.

Zdroje

Allmayer-Beck, Johann Christoph, Betrachtungen. In Arbeitsgemeinschaft Truppendienst (Hrsg.): Die Nachkriegszeit 1918-1922. Kämpfe, Staaten und Armeen nach dem Ersten Weltkrieg. Wien: Verlag Herold, 1990, pp. 439-445.

Árkus, István, Černá internacionála v akci, Praha: Naše vojsko 1982.

Athena Institute, Blood & Honour, available at: <http://athenainstitute.eu/en/map/olvas/23>

Athena Institute, Death Squad (The Roma Serial Killer Group), 2012, available at: <http://www.athenainstitute.eu/en/map/olvas/34>

Auský, Stanislav A. (2007): Dobrovolníci a druhá světová válka. B. m.: Petrklíč, 2007

Bélaiová, Alida, Maďarská ultrapravice po roce 1989, exter, roč. 9, č. 1, 2011, pp. 79-121. Available at: <http://www.rexter.cz/wp-content/uploads/rexter-4.pdf>

Beran, Ladislav Josef: Odepřená integrace. Systémová analýza sudetoněmecké politiky v Československé republice 1918-1938. Praha: Pulchra, 2009.

Berwick, Andrew, 2083, A European Declaration of Independence, London: De Laude Novae Militiae

Borejsza, Jerzy W. Schulen des Hasses. Faschistische Systeme in Europa, Frankfurt am Main: Fischer, 1999.

British National Party, Alliance of European Nationalist Movements Expand to 9 parties, 2009, <http://www.bnp.org.uk/news/alliance-european-national-movements-expands-9-parties>

Bundesministerium des Innern, Verbot rechtsextremistischer Vereine, 2011, available at: <http://www.bmi.bund.de/DE/Themen/Sicherheit/Extremismus/Vereinsverbote/vereinsverbote.html?nn=109628>

Carstens, Frank, Když se z nepřátel stanou přátelé. Konfliktní linie německých a českých neonacistů. In: Kulturbüro Sachsen, Heinrich Böll Stiftung (ed.): Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR). Dresden: Weiderdenken – Heinrich Böll Stiftung, 2009, pp. 45-48.

Centre for European Politics, UKIP in alliance with Marine Le Pen and the Austrian Freedom Party, 2012, <http://cep.rhul.ac.uk/cep-blog/2012/6/20/ukip-in-alliance-with-marine-le-pen-and-the-austrian-freedom.html>

Čaplovič, Miloslav (2001): Branné organizace v Československu (so zretelom na Slovensko). Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenskej Republiky, 2001

Dělnická strana sociální spravedlnosti – Nationaldemokratische Partei Deutschlands, Manifest z Riesy o porušování lidských práv, 2011, available at: <http://www.dsss.cz/manifest-z-riesy-o-porusovani-lidskych-prav>

Deutsch-Böhmischer Freudenkreis, 1. Mai Demonstration im Mährischen Brünn, 2011, Available at: <http://nwnbay.org/svoboda-freiheit/?m=201104>

Deutscher Bundestag, Drucksache Drucksache 16/11138.

Antwort der Bundesregierung auf die Kleine Anfrage der Abgeordneten Christian Ahrendt, Dr. Max Stadler, Gisela Piltz, weiterer Abgeordneter und der Fraktion der FDP – Drucksache 16/10950, 2008. Available at: <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/16/111/1611138.pdf>

Deutscher Bundestag, 17. Wahlperiode, Drucksache 17/9120,

Antwort der Bundesregierung auf die Kleine Anfrage der Abgeordneten Ulla Jelpke, Dr. Lukrezia Jochimsen, Petra Pau, weiterer Abgeordneter und der Fraktion DIE LINKE. Drucksache 17/8901, 2012, p. 5, available at: <http://dipbt.bundestag.de/dip21/btd/17/091/1709120.pdf>

European Alliance for Freedom, Board, 2012, available at: <http://www.eurallfree.org/?q=node/66>

Fiala, Petr – Mareš, Miroslav – Sokol, Petr, Eurostrany. Politické strany na evropské úrovni, Brno: Barrister & Principal

Fiamma Tricolore, MILANO - 6-7 Luglio 2012 Alleanza Europea dei Movimenti Nazionali - Hotel Michelangelo, via Scarlatti 33, 2012, available at: <http://www.fiammatricolore.com/news.php?id=767>

Foral, Jiří – Mareš, Miroslav, Náboženství a pravicový extremismus ve středovýchodní Evropě. In Náboženské korene pravicového extrémizmu. Bratislava: Ústav pre vzťahy štátu a cirkvi, 2010, pp. 59-69

Hope not hate, Italy-Top fascist gather in Milan, 2012, <http://www.hopenothate.org.uk/international/article/359/top-fascists-gather-in-milan>

Hübl, Jan, Kudálostem v Drážďanech, DSSS Sever, 2011, Available at: <http://www.radnice-litvinov.cz/2022011>

Hübner, Carsten Rechte Reisegruppe in Fernost, Rechte Rand, Nr. 126, 2010.

J., Czechy: Obchody Święta Pracy w Brnie, Autonom.pl, 2011, <http://autonom.pl/index.php/relacje/z-zagranicy/1135-czechy-obchody-swiewta-pracy-w-brnie>

J., Ukraina: Międzynarodowa konferencja nacjonalistów, Autonom.pl, Available at: <http://autonom.pl/index.php/relacje/z-zagranicy/1607-ukraina-miedzynarodowa-konferencja-nacjonalistow>

Janouš, Václav, Chtěl jsem mu dát pěstí, ale měl jsem v ní dýku, hájil se neonacista, Idues, 2008, available at: http://zpravy.idnes.cz/chtel-jsem-mu-dat-pesti-ale-mel-jsem-v-ni-dyku-hajil-se-neonacista-p8i-/krimi.aspx?c=A081210_104412_krimi_cen

Junge Nationaldemokraten, Oběžník 1999 (kopie, archiv autora)

Kluknavská, Alena, Krajne pravicové strany v parlamentných volbách 2012 na Slovensku, Rexter, roč. 10, č. 1, 2012, pp. 1-35. Available at: http://www.rexter.cz/wp-content/uploads/rexter_1_01_2012.pdf

Kořený, Dušan Dvojdmost národního boje (Rudolf Jung 1882-1945). In Radvanovský, Zdeněk (ed.): Historie okupovaného pohraničí 10. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Albis International, 2005, pp. 101-186.

Kotlán, Pavel, *Gajdova (ne)věrná Morava*. Brno: Institut vzdělávání Sokrates, 2009.

Krajský soud Ostrava, Rozsudek 6-To-19/2011-4377, 2011, p. 51

Laryš, Martin – Mareš, Miroslav, Right-Wing Extremist Violence in the Russian Federation. *Europe-Asia Studies*, Vol. 63, No. 1, 2011, pp. 129-154.

Lowels, Nick Die Internationale des Hasses, in: Dornbusch, Christian – Raabe, Jan (2002): *Rechtsrock, Bestandaufnahme und Gegenstrategien*, Hamburg, Münster: Rat, Unrast Verlag 2002, pp. 249-253

Mareš, Miroslav, Slovanství a politický extremismus v České republice. *Středoevropské politické studie*, vol. 1, no. 1, 1999, pp. 19-36.

Mareš, Miroslav Pravicový extremismus a radikalismus v ČR. Brno: Barrister & Principal, Centrum strategických studií, 2003, p. 233-262.

Mareš, Miroslav, Terorismus v ČR, Brno: Centrum strategických studií, 2005.

Mareš, Miroslav, The Extreme Right in Eastern Europe and Territorial Issues. *Středoevropské politické studie*, vol. 11, no. 2-3, 2009, pp. 82-106.

Mareš, Miroslav, Transnational Activism of Extreme Right Youth in East Central Europe, Paper (first draft) for the International Conference “Far right networks in Northern and Eastern Europe”, Uppsala University 25-27 March, 2010, Available at: <http://www.anst.uu.se/matwe309/Mares.pdf>

Mareš, Miroslav, Czech extreme right parties an unsuccessful story, *Communist and Post-Communist Studies*, Vol. 44, No. 4, 2011, pp. 283–298.

Mareš, Miroslav, Slowakische rechtsradikale Organisationen seit 1990. In Benz, Wolfgang. *Handbuch des Antisemitismus. Judenfeindschaft in Geschichte und Gegenwart. Band 5. Organisationen, Institutionen, Bewegungen.* Berlin/Boston : De Gruyter Saur, 2012, pp. 569-571.

Mareš, Miroslav, Transnational cooperation of extreme right youth organizations in East Central Europe. Text zaslaný k publikaci jako kapitola do knihy LIT Verlag, v recenzním řízení, 2012.

Mareš, Miroslav a kol.: České militantní neonacistické hnutí (aktuální trendy). Praha: Ministerstvo vnitra ČR, pp. 18-20, 2011, available at: <http://www.mvcr.cz/clanek/studie-ceske-militantni-neonacisticke-hnuti-aktualni-trendy.aspx>

Mareš, Miroslav, Extremistická symbolika. Prezentace pro Výcvik specialistů Služby kriminální policie a vyšetřování problematiky extremismu, Brno, Vyšší policejní škola MV v Brně, 24. 11. 2011

Mareš, Miroslav, Může norský masový vrah Breivik inspirovat české neonacisty? *Idnes*, 2012, available at: http://zpravy.idnes.cz/soud-breivik-komentar-miroslav-mares-dw5-/domaci.aspx?c=A120421_1767128_domaci_kot

Mareš, Miroslav – Stojar, Richard, Extreme Right Paramilitary Units in Eastern Europe, In Mammone, Andrea – Godin, Emmanuel – Jenkins, Brian (ed.): *Mapping the Extreme Right in Contemporary Europe. From Local to Transnational.* London, New York: Routledge, 2012, pp. 159-172.

Mareš, Miroslav – Vejvodová, Petra: Dělnická strana – profil české pravicově extremistické strany, *Rexter*, roč. 8, č. 2, 2010, pp 64-65

Mareš, Miroslav – Vejvodová, Petra, Transnacionální vztahy české nacionalistické krajní pravice. In: Svoboda, Ivo a kol.: *Politický extremismus a terorismus jako ohrožení vnitřní bezpečnosti státu.* Brno: Univerzita obrany, 2010.

Mareš, Miroslav – Vejvodová, Petra, Transnacionální dimenze soudobého českého neonacismu, *Mezinárodní vztahy*, roč. 46, č. 1, 2011, p. 86.

Маринина, Кира, 20 мая 2010 года под эгидой Либерально-демократическая партия России состоялся IV Всемирный конгресс патриотических партий, 2010, available at <http://ldprpmr.com/allarticles/21-analitika/82-kongress.html>.

Metapedia, The Pagan Front, 2012, http://en.metapedia.org/wiki/The_Pagan_Front

Ministerstvo vnitra ČR, Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2001, Praha: Ministerstvo vnitra, 2002.

Ministerstvo vnitra České republiky, Extremismus. Souhrnná situační zpráva. 1. čtvrtletí roku 2012. MVČR 2012, p. 5, <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

Ministerstvo vnitra České republiky, Extremismus. Souhrnná situační zpráva. 2. čtvrtletí roku 2012, Praha: MVČR, 2012, p. 7, available at: <http://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-extremismu.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky: Zpráva o extremismu na území České republiky v roce 2011, Vyhodnocení plnění koncepce boje proti extremismu pro rok 2011 a Koncepce boje proti extremismu pro rok 2012. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. Available at: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

Moravský patriot, Vlastenecký reprezentant, 2010, available at: <http://www.republikani-jmk.com/node/72>

Národní myšlenka, Polityka Narodowa, 2010, available at: <http://www.narmyslenka.cz/rservice.php?akce=tisk&cisloclanku=2010080053>

Národní odpor, Základní úmluva mezi českými a německými kamarády, 2009, Deutsch-Böhmischer Freudenkreis, available at: http://www.nwnbay.org/svoboda-freiheit/CZ/?page_id=25

Národní tisková agentura, Národní sjednocení jednalo s Ligou polských rodin, Altermedia, 2005, available at: http://cz.altermedia.info/z-domova/nrodn-sjednocen-jednalo-s-ligou-polskch-rodin_1405.html

Narodowe Odrodzenie Polski, Warszawa: Robocze spotkanie NOP i „Swobody, 2011, available at: <http://www.nop.org.pl/2011/07/31/warszawa-robocze-spotkanie-nop-i-swobody/>

Nejvyšší soud ČR, 7 Tdo 987/2009, 2009, available at http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/080A35ECA11C3248C1257A4E00679369?openDocument&Highlight=0,7,tdo,987/2009

Nejvyšší správní soud České republiky, Pst-1/2009, 2010, available at: http://www.nssoud.cz/docs/Delnicka_strana_original.pdf

Pankowski, Rafal, The Populist Radical Right in Poland. The Patriots. London, New York: Routledge, 2010.

Pasák, Tomáš, Český fašismus 1922-1945 a kolaborace 1939-1945. Praha: Práh 1999

Pejčoch, Ivo: *Fašismus v českých zemích. Fašistické a nacionálněsocialistické strany a hnutí v Čechách a na Moravě*. Praha: Academia, 2011

Plachý, Jiří, K činnosti některých negativistických stran na Podkarpatské Rusi v roce 1938, *Slovanský přehled*, vol. 98, No. 1-2, 2012, p. 71.

Potocký, Peter, Maria, Slovenskí dobrovoľníci v špeciálnych jednotkách Otta Skorzenyho I. Druhá svetová válka, Vol. 1, No. 1, <http://www.druhasvetova.sk/view.php?nazevclanku=slovenski-dobrovolnici-v-specialnych-jednotkach-otta-skorzenyho-i&cislocclanku=2006080003>

Redakcja Autonom.pl, Marsz Niepodległości 2011 – Relacja, 2011, Available at: <http://autonom.pl/index.php/relacje/z-kraju/1445-marsz-niepodlegosci-2011-relacja>

Recherche Nord, »Kampftag der Nationen« am 1. Mai in Tschechien, 2009, available at: http://recherche-nord.com/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=231&Itemid=234

Recherche Nord, 16.08.2008 / Hradec Králové (CZ): Gentle breeze over Europe, available at: http://recherche-nord.com/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=103&Itemid=98

Roman, Encyklopedie taneční hudby, Techno.cz, 2008, Available at: <http://www.techno.cz/clanek/25799/10.-dil-hardcore-sbijecka-je-moje-pomalejsi-segra>

Romea, ČTK, Poles send Swedish neo-Nazi Högström home to prison for Auschwitz sign theft 2011, available at: http://www.romea.cz/english/index.php?id=detail&detail=2007_2143

RS, Roman, Deň cti 2011, Blog SP, 2011, Available at: <http://pospolitost.wordpress.com/2011/03/15/den-cti-2011/>

Schiedel, Heribert, *Extreme Rechte in Europa*, Wien: Edition Steinbauer, 2011.

Slovenská pospolitost', Fest der Vöelker / Festival národov. 11. júna 2005, Jena / Nemecko, 2005, available at: <http://www.pospolitost.org/SP/nasa%20cinnost/akc05/jena.html>

Slovenská pospolitost, Slovenská pospolitost' v roku 2010, Available at: <http://pospolitost.wordpress.com/2011/01/10/slovenska-pospolitost-v-roku-2010/>

Staatsministerium des Innern, Verfassungsschutzbericht 2011, Dresden: Freistaat Sachsen, 2012, p. 93-94. Available at: http://www.verfassungsschutz.sachsen.de/download/VSB_2011_Pressefassung_END.pdf

Stanovy občanského sdružení Junge Nationaldemokraten (Mladí národní demokraté)(kopie archiv autora)

Taylor, Simon, MEPS want to stop EU funds reaching far right parties, Searchlight, 2012, available at: <http://www.searchlightmagazine.com/news/international-news/meps-want-to-stop-eu-funds-reaching-far-right-parties>

Tejchman, Miroslav: Ve službách třetí říše. Hitlerovy zahraniční jednotky. Praha: Mladá fronta, 1999.

The Sunday World, he Nazi Piece of Work, The Sunday World, 2012, available at: <http://www.sundayworld.com/columnists/index.php?aid=10005>

Tokarz, Gregor, Ruch Narodowy v Polsce w latach 1989-1997. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersitetu Wrocławskiego, 2002.

Vejdvodová, Petra, Transnational Cooperation of Far Right in the European Union and Attempts to Institutionalize Mutual Relations. In Backes, Uwe –Moreau, Patrick (ed.): The Extreme Right in Europe. Current Trends and Perspectives. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2012, p. 227.

Doc. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, PhD.

Miroslav Mareš působí jako vedoucí oboru Bezpečnostních a strategických studií na katedře politologie, fakultě Sociální studií Masarykovy univerzity v Brně. Doc. Mareš je dlouhodobě řešitelem a vedoucím výzkumu několika grantových projektů (Ministerstvo vnitra, Grantová agentura ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy). V letech 2001-2008 působil jako soudní znalec v oboru kriminalistiky, zapsaný u Krajského soudu v Brně. Doc. Mareš je autorem mnoha odborných studií a publikací. Je členem redakční rady v několika odborných časopisech (Politologický časopis, Obrana a strategie, Středoevropské politické studie).

2012

Centrum pre európske a severoatlantické vzťahy

Sládkovičova 7

811 06 Bratislava

www.cenaa.org